

Legislație urbană; politici de locuire

BUCUREȘTI / 1831-1944

perioada fanariotă

ÎNCEPUTURILE LEGISLAȚIEI URBANE

1775-1777

Codul urban realizat Mihail Fotino

1776

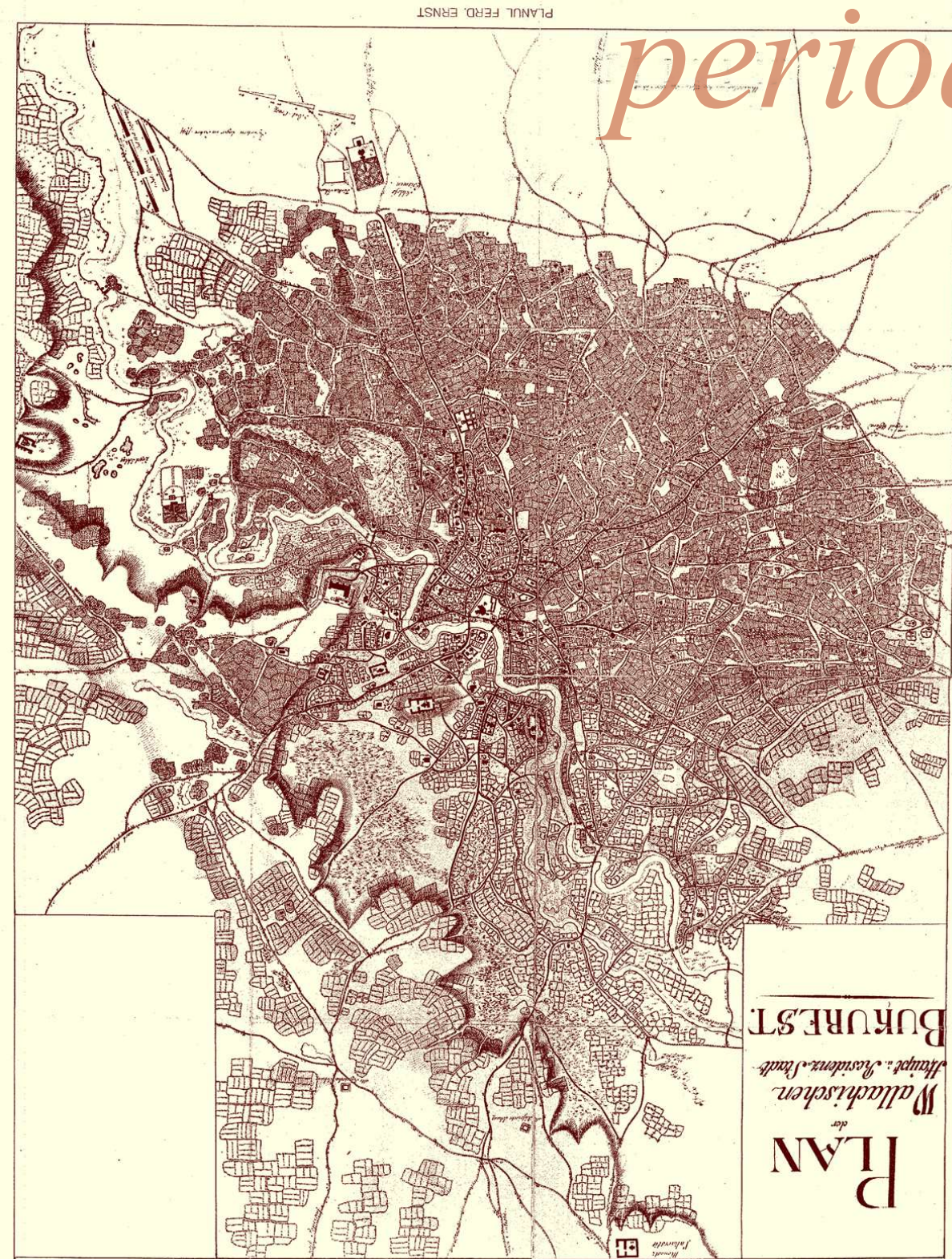
*Pitacul către dumnealor numiții boieri ca să
puie hotar împrejurul Bucureștilor*

1784 / 1798 / 1805 / 1815 / 1819

după 1800

reglementarea rețelei stradale

Planul F. Ernst, 1791

secolul XIX

PERIOADA REGULAMENTARĂ

1831

*Regulamentul pentru starea
sănătății și paza bunei orânduieli
în politia Bucureștilor*

1847

*Regulament pentru împărțirea
capitalei Bucuresci în 3 ocoale*

1848

*Regulament pentru alinieri și
clădiri*

Planul Borroczyn, 1852

secolul XIX

PERIOADA REGULAMENTARĂ

Traseul bulevardului de centură, propus în 1861

zona *centrlă*, obiectul principal al intervențiilor

zona periferică

zona centrală

zona suburbană

Dezvoltarea industriei

1843 - postăvăria marelui vornic Niculae Băleanu, la Tunari

după Unire - intrarea în faza industrială

1875-1887 - convenția vamală cu Austro-Ungaria

Reforma administrativă

administrația centrală

Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor (1864)

Ministerul de Finanțe (1866)

Ministerul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor Publice (1866)

Ministerul de Război (1868)

administrația locală

primării, consilii comunale, consilii județene

Legislația muncii

1866 - dreptul la asociere în organizații profesionale (Constituție)

1868 - dreptul la pensie

1874 - salubritatea condițiilor de muncă

1894 - durata zilei de muncă

1894 - repaosul săptămânal

.....

1902 Legea meseriilor (Legea Missir)

Casa de ajutorare a funcționarilor publici

Casa de pensiuni și ajutoare a personalului C.F.R. (1883)

Casa de dotație a personalului telegrafo-poștal (1892)

Casa de economie, credit și ajutor a corpului didactic (1903)

Casa de economie, credit și ajutor a personalului Regiei Monopolurilor Statului (1907)

Casa de ajutor și pensiuni de retragere a notarilor din comunele rurale (1908) etc.

Legislația sanitară

1862

Regulament pentru igiena publică și salubritatea orașelor București și Iași

1874

Legea pentru organizarea serviciului sanitar

1878

Regulament asupra salubrității construcțiilor și locuințelor

Legislația urbană

1878

Regulament pentru construcții și alinieri

1890-1910

LEGISLAȚIA SFÂRȘITULUI DE SECOL

1890

Regulament pentru construcții și alinieri

1893

Lege pentru înființarea unei Case a lucrărilor orașului București

1894

Regulament asupra lucrărilor pentru ameliorarea salubrității localităților

1895

Lege pentru mărginirea Bucureștilor

1908

Lege pentru organizarea comunelor rurale și administrațiunea plășilor

1890-1910

DEZVOLTAREA ORAȘULUI

1890-1910

DEZVOLTAREA ORAȘULUI

1890-1910

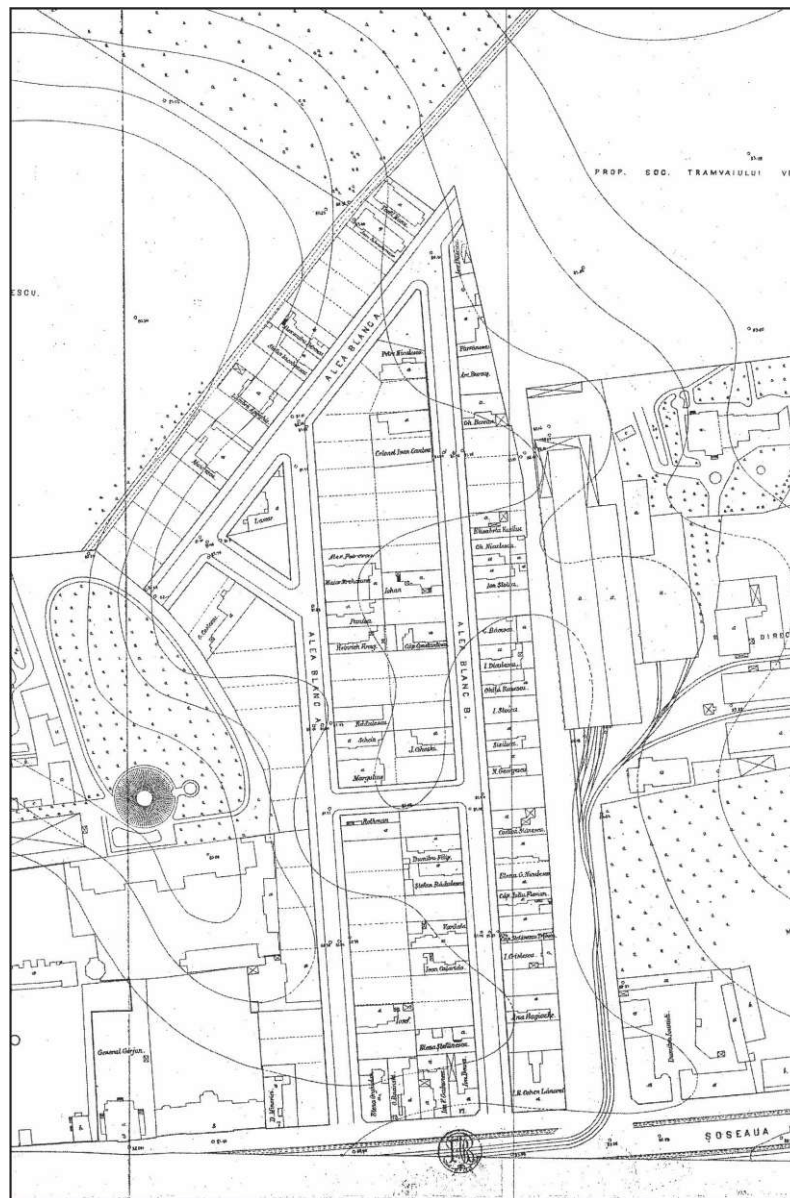
DEZVOLTAREA ORAȘULUI

1890-1910

DEZVOLTAREA ORAȘULUI

Parcelarea Gramont, 1893

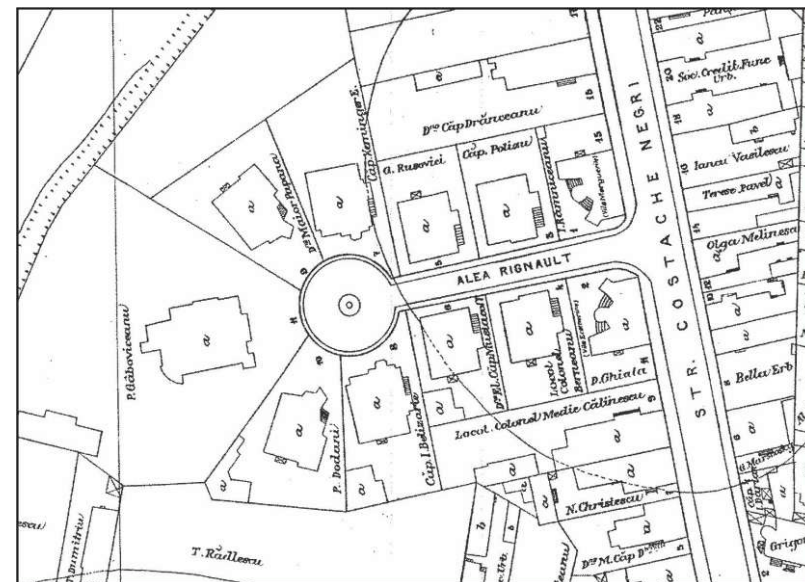
Parcelarea Blank,
1895a

1890-1910

DEZVOLTAREA ORAȘULUI

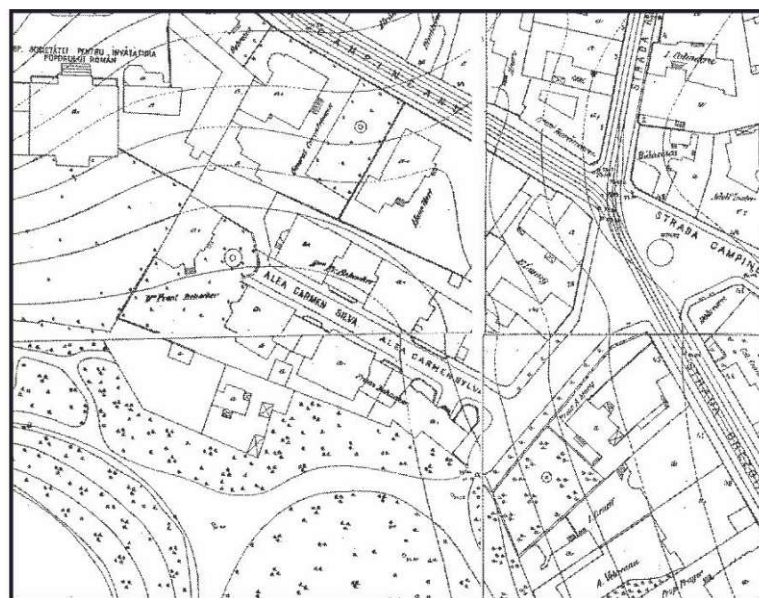
Fundătura Izvoranu, 1896

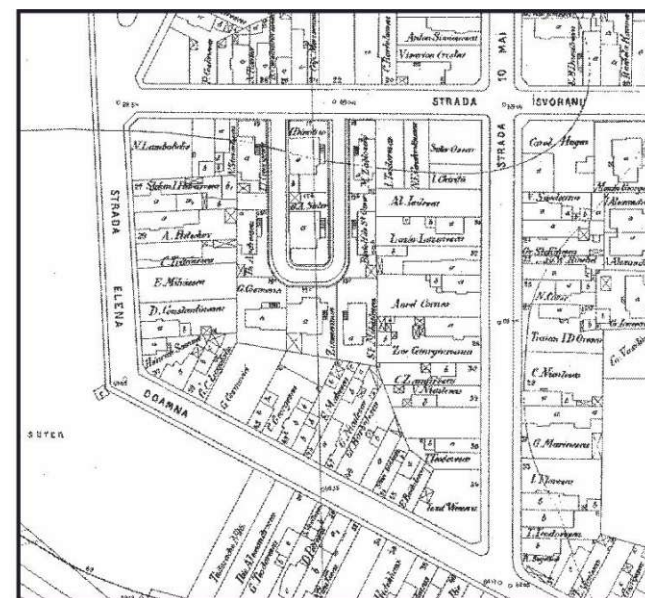
Alea Rignault, 1911a

Alea Năstăsescu, sf. sec. XIX

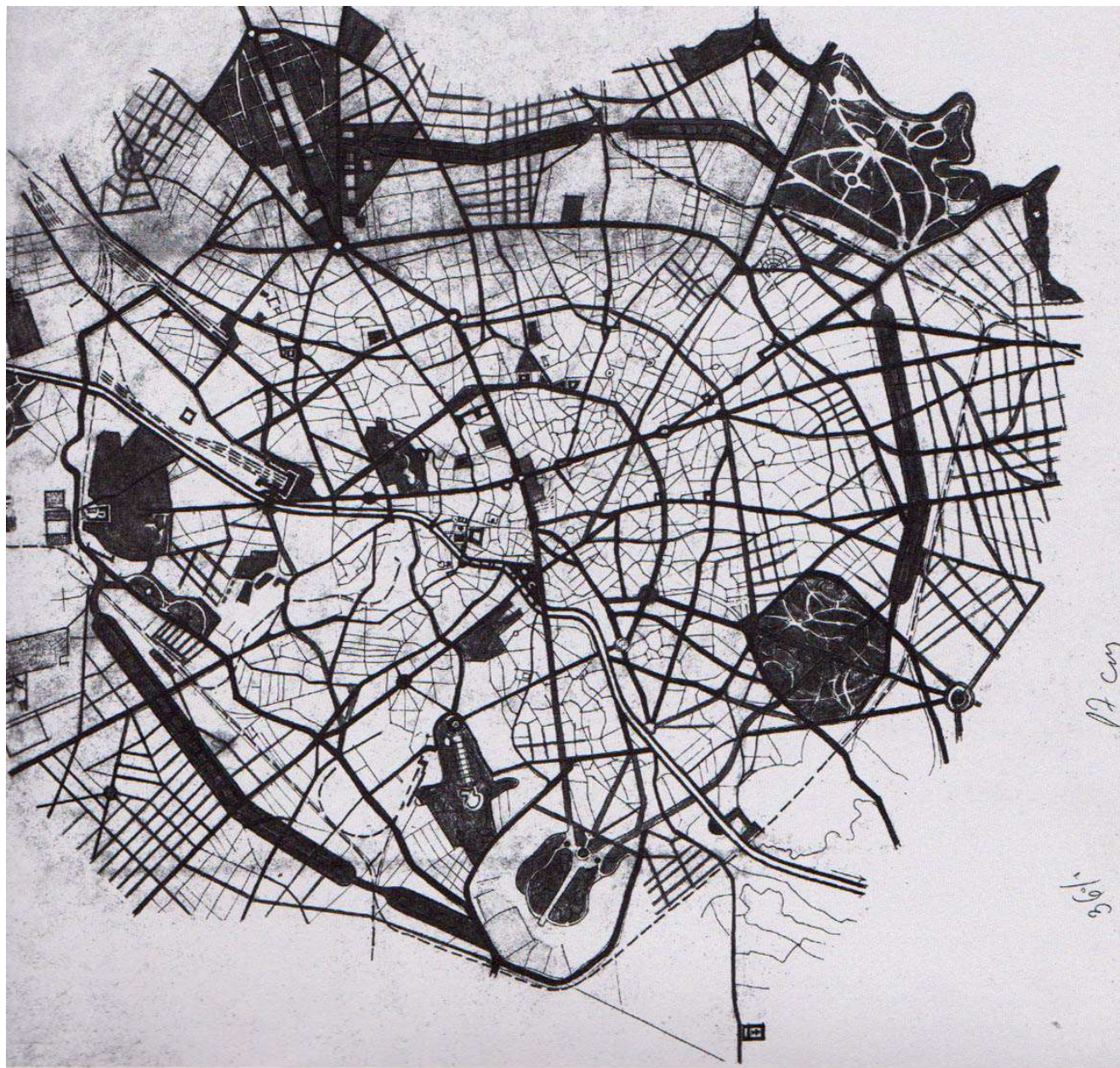
Alea Carmen Silva, sf. sec. XIX

Alea Izvoranu B, sf. sec. XIX

1890-1910

CONCURSUL PENTRU PLANUL DE SISTEMATIZARE DIN 1906

mărginirea oraşului

delimitări funcţionale ale zonelor din oraş

diferenţierea cartierelor rezidenţiale

*Proiectul realizat de ing. S. Terrusian,
ing. N. Cuţarida, ing. G. Munteanu*

1890-1910

VINTILĂ I. C. BRĂȚIANU

demararea procesului de achiziționare de terenuri în ocolul IV

îmbunătățirea condițiilor de viață în zona periferică

→ *lucrări edilitare*

→ *dotări urbane*

*înființează o comisie tehnică însărcinată cu studierea
posibilității dezvoltării pe cartiere a capitalei*

+ *pe lângă care înființează o altă comisie cu scopul de
a se ocupa cu asanarea și sistematizarea ocolului IV*

susține construirea de locuințe în celelalte ocoale

→ *cumpără terenuri*

→ *realizează parcelarea Ioanid*

*proiect pentru parcelarea Boerescu: „parcul model”
pe planul din 1911;*

Casa Comunală

parcelarea Lânăriei

zona periferică

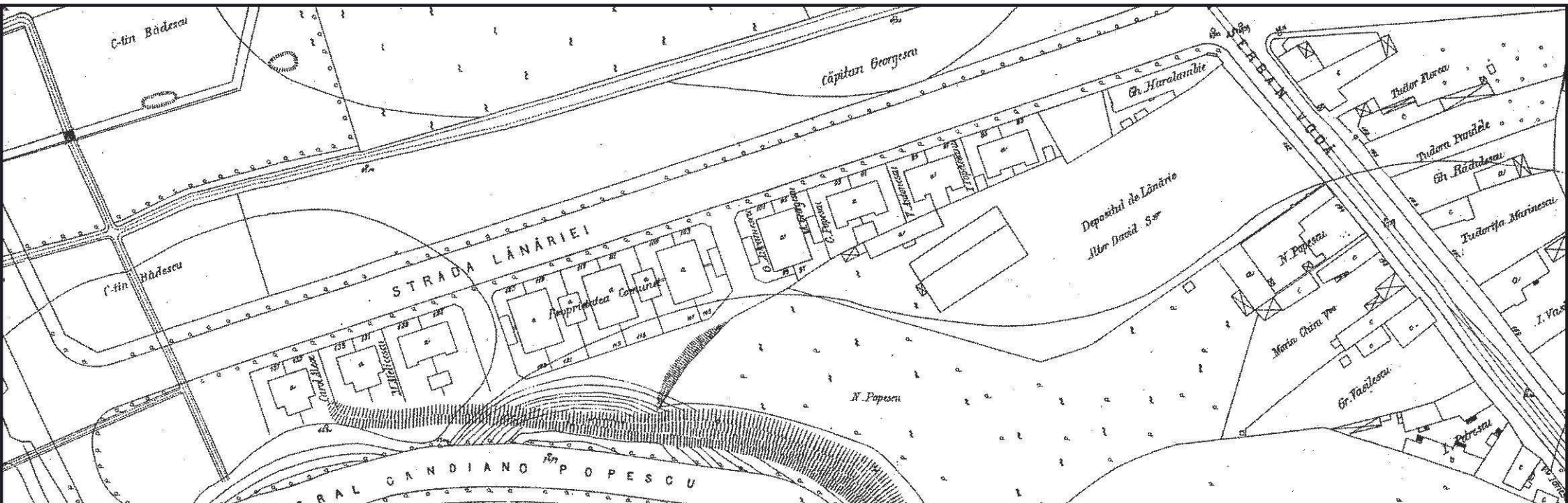
zona centrală

zona suburbană

1890-1910

VINTILĂ I. C. BRĂȚIANU

Parcelarea Lânăriei, 1909

1910-1921

LEGISLAȚIA POLITICILOR DE LOCUIRE

Societatea comunală pentru locuințe ieftine din București (S.C.L.I.B.)

creditare / construire

13 februarie 1910

Decret relativ la locuințele sănătoase și ieftine

- beneficiari cu salariu de max. 250 lei / lună
- cost maxim de 8.000 de lei
- avantaje fiscale și financiare

16 mai 1910

*Legea relativă la înființarea unei societăți comunale pentru construirea de locuințe în
București*

1910-1921

LEGISLAȚIA POLITICILOR DE LOCUIRE

Casele funcționarilor publici

creditare / construire

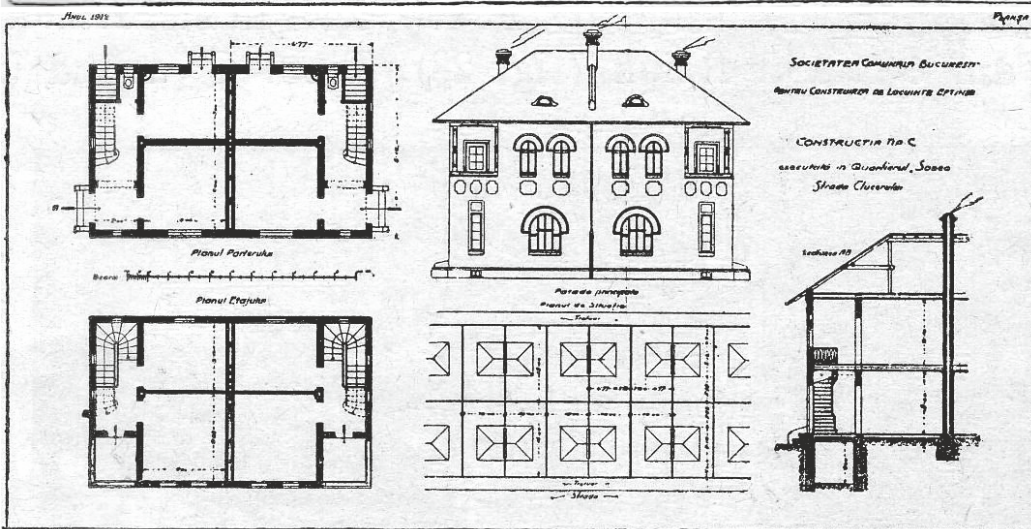
1 mai 1910

Lege pentru modificarea Legii Cassei de economie, credit și ajutor al corpului didactic

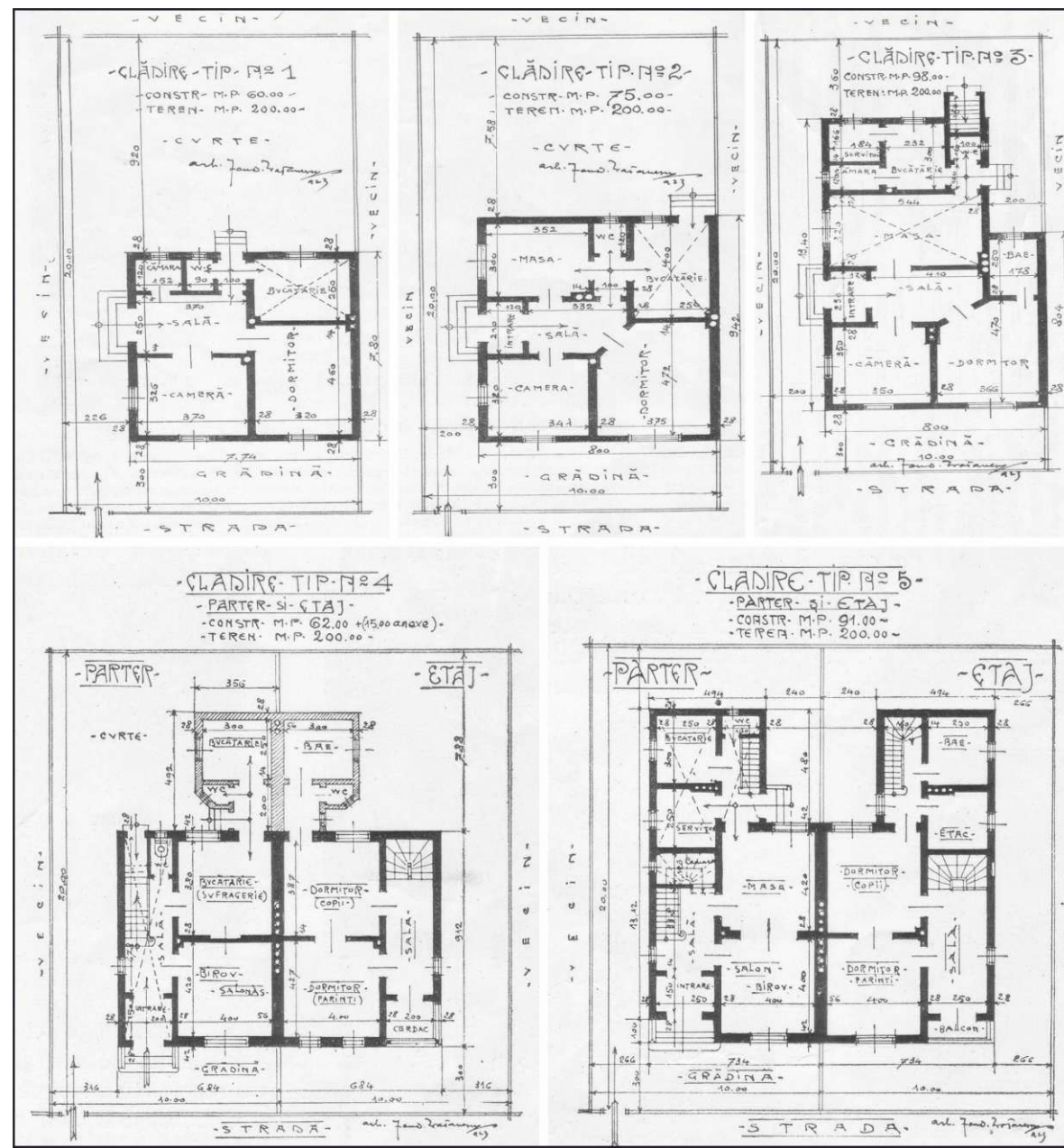
apoi:

*Ministerul de Interne, Ministerul de Finanțe, Ministerul Industriei și Comerțului etc.
C.F.R., Banca Națională a României, Regia monopolurilor Statului, Casa de depuneri
și consemnațiuni etc.*

*Locuințe tip proiectate de Ion D. Trajanescu,
șeful biroului de arhitectură al Societății*

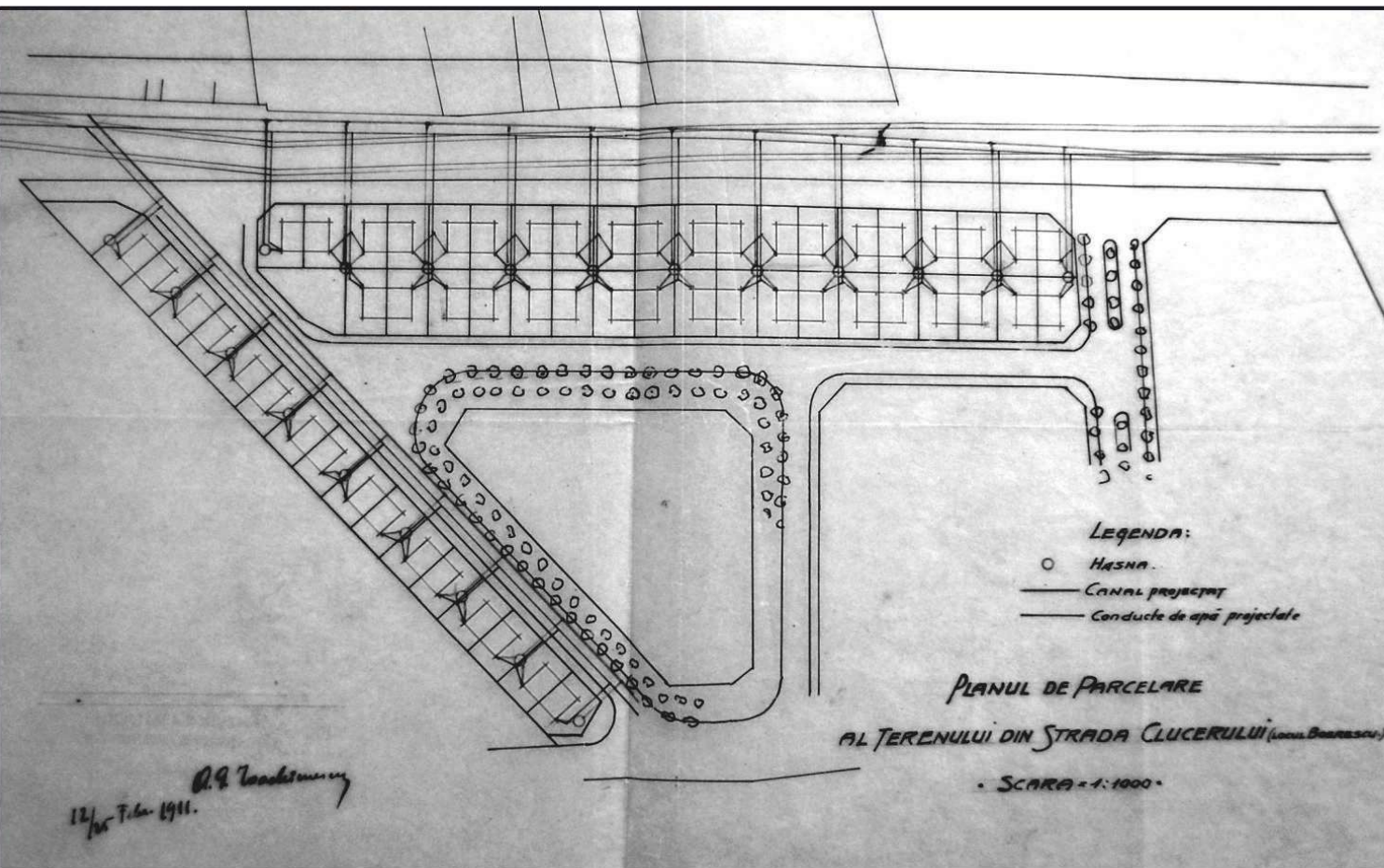
LOCUINȚE TIP

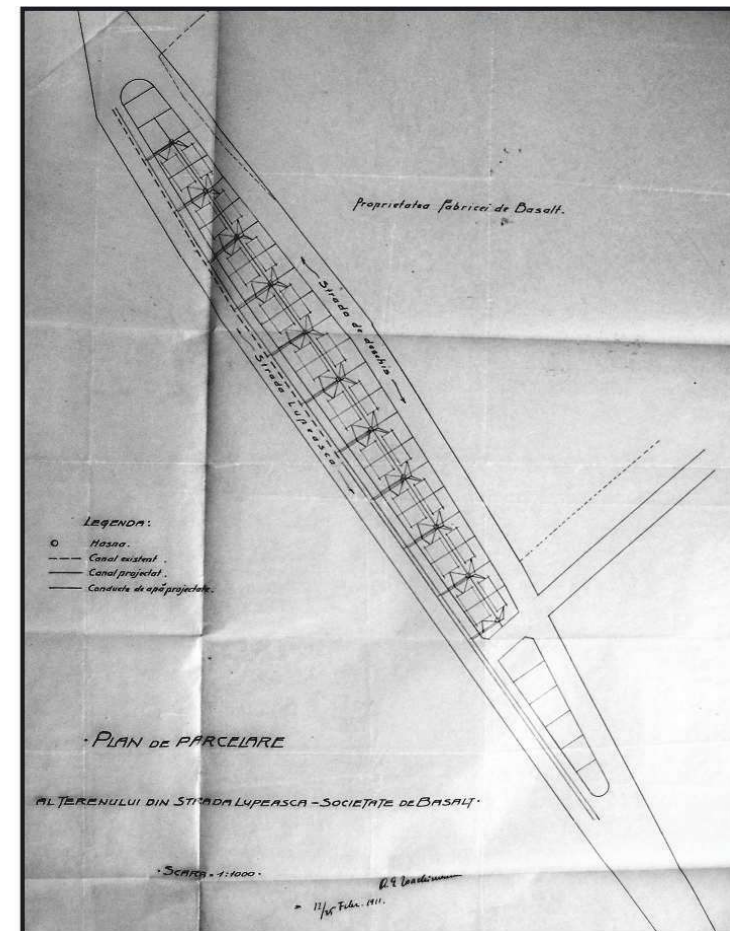
1910-1921

PARCELĂRI

Parcelarea Clucerului, 1911

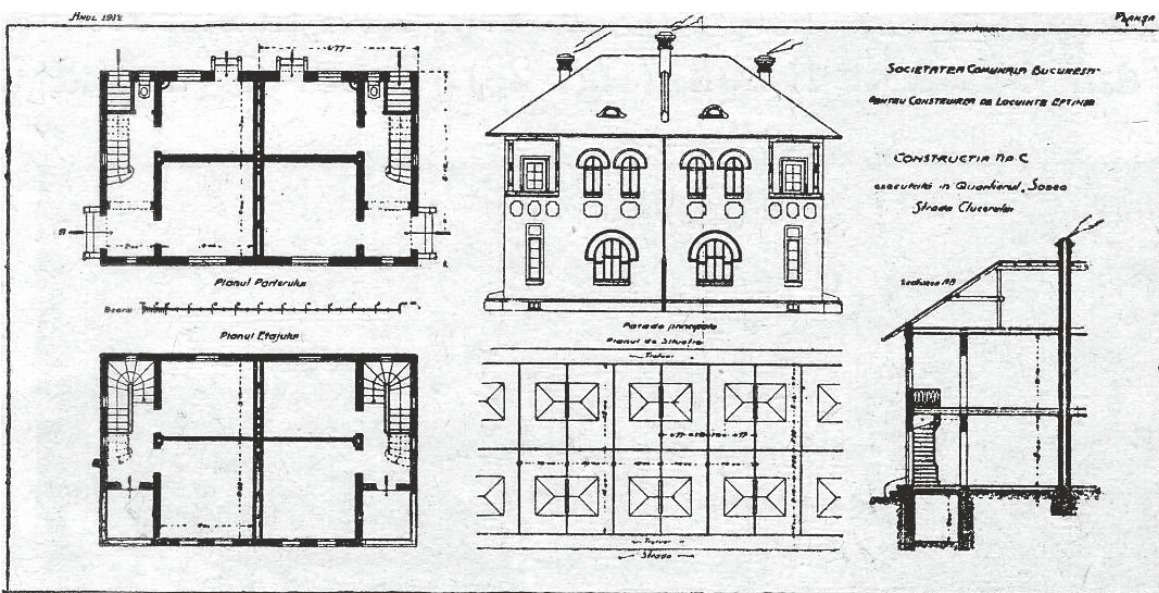

Parcelarea Lupeasca, 1911

1910-1921

PARCELĂRI

Imagini din parcelarea Clucerului, anii '20

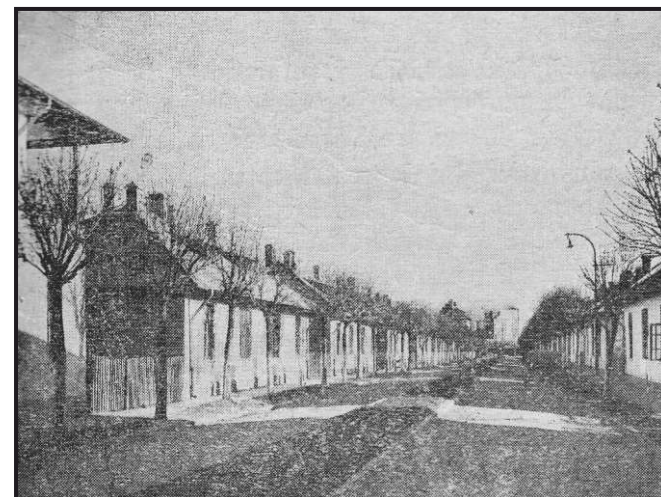
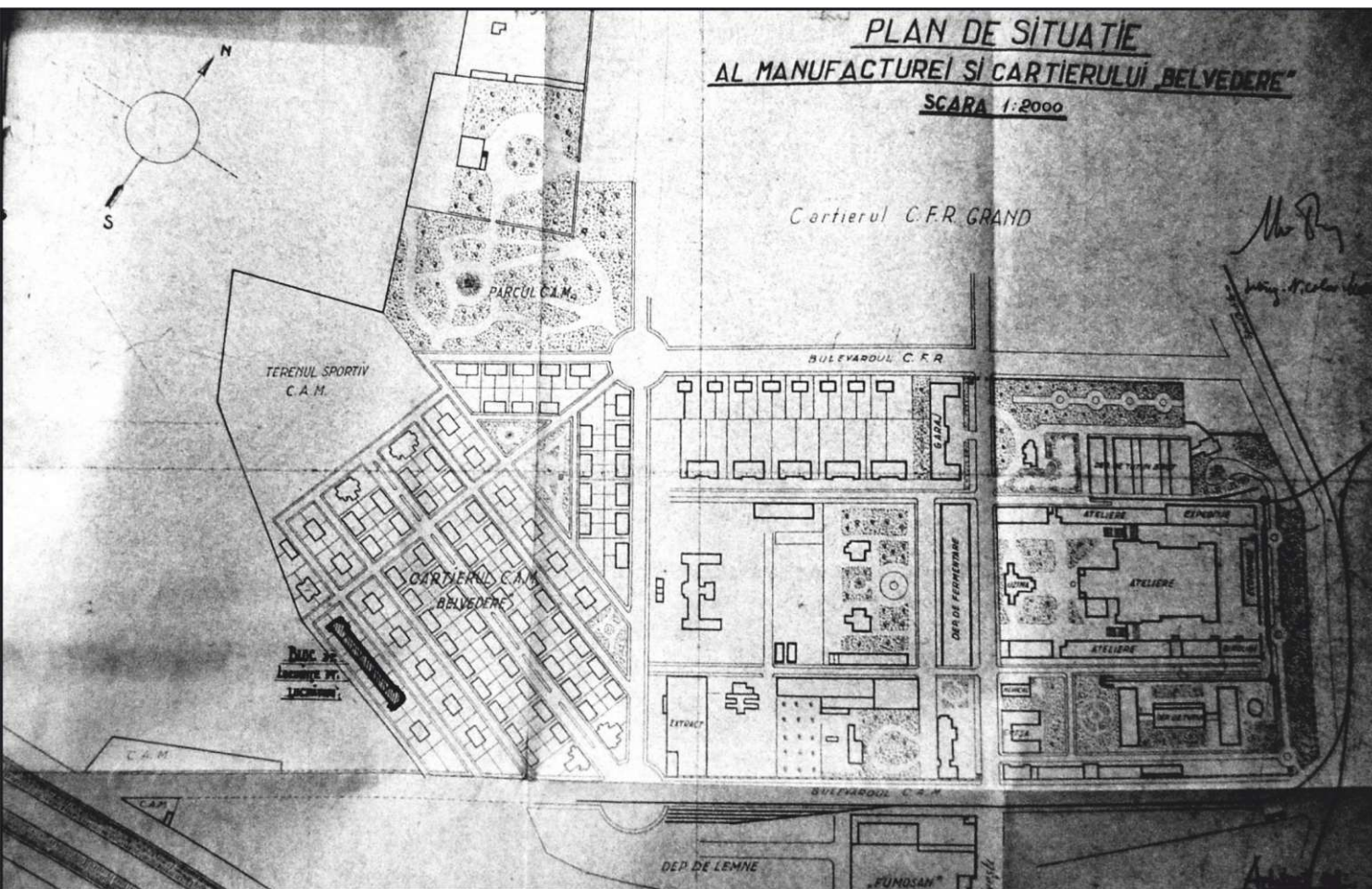
Locuințe tip 4, utilizate în parcelarea Clucerului

1910-1921

PARCELĂRI

Casele funcționarilor publici (prin S.C.L.I.B.)

Parcelarea Grant R.M.S. (ulterior C.A.M. sau Belvedere), 1912

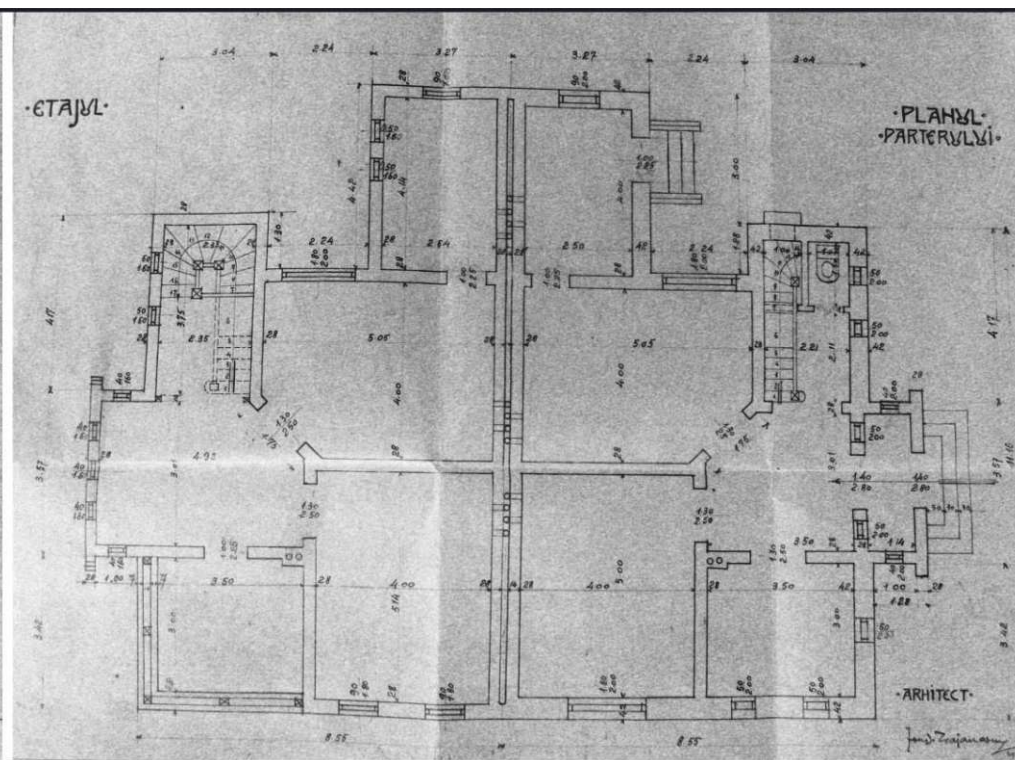
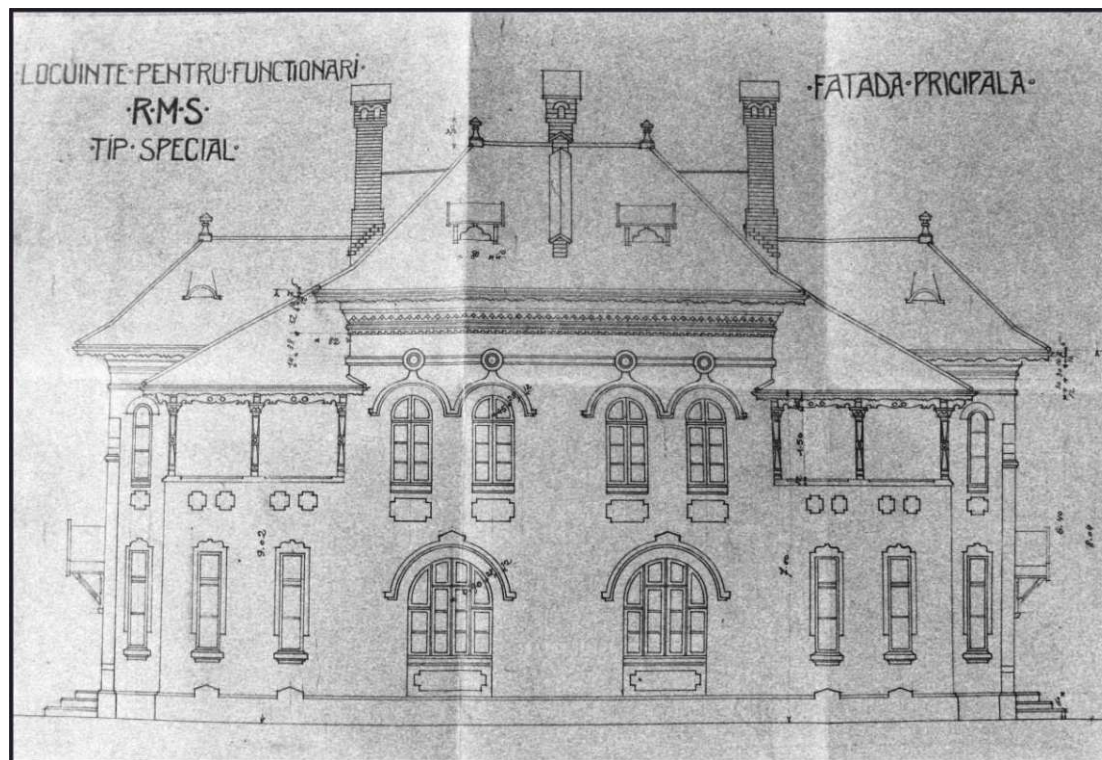

1910-1921

PARCELĂRI

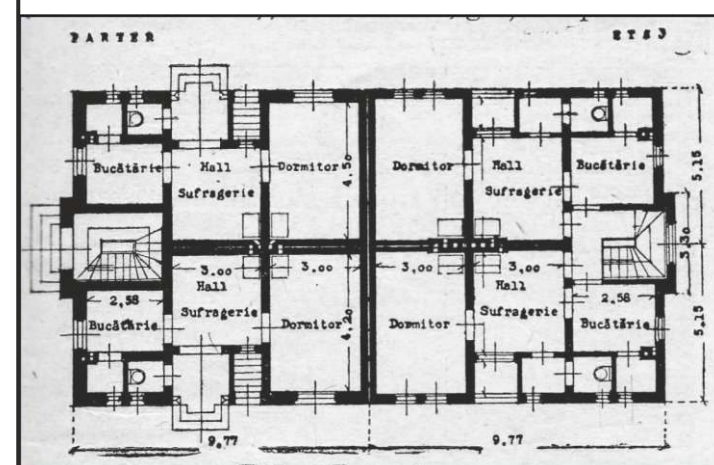
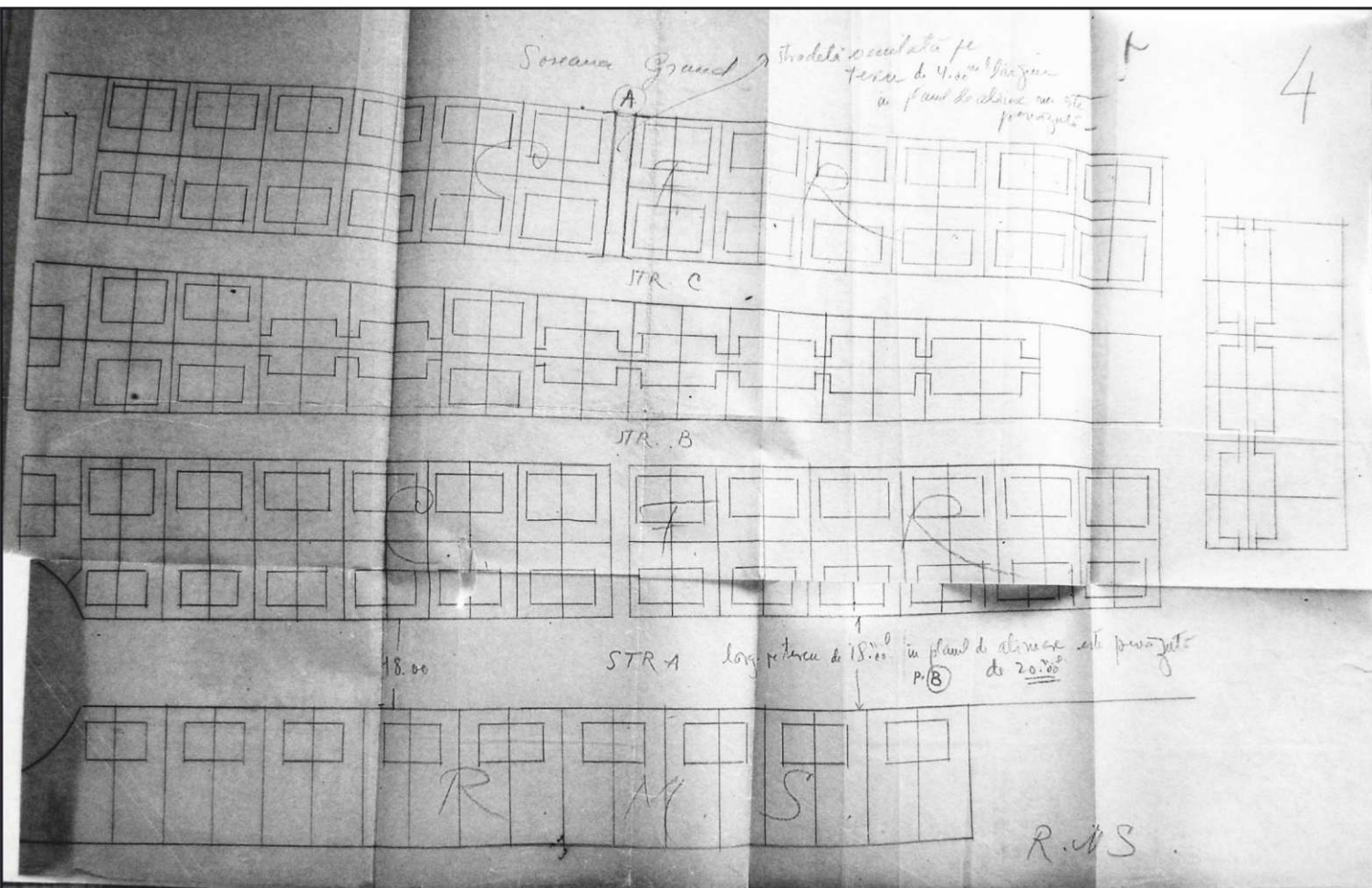
*Tip special de locuință proiectat de S.C.L.I.B.
în 1913 pentru funcționarii Ministerului de
Finanțe*

1910-1921

PARCELĂRI

Parcelarea Grant C.F.R., 1912

1910-1921

PARCELĂRI

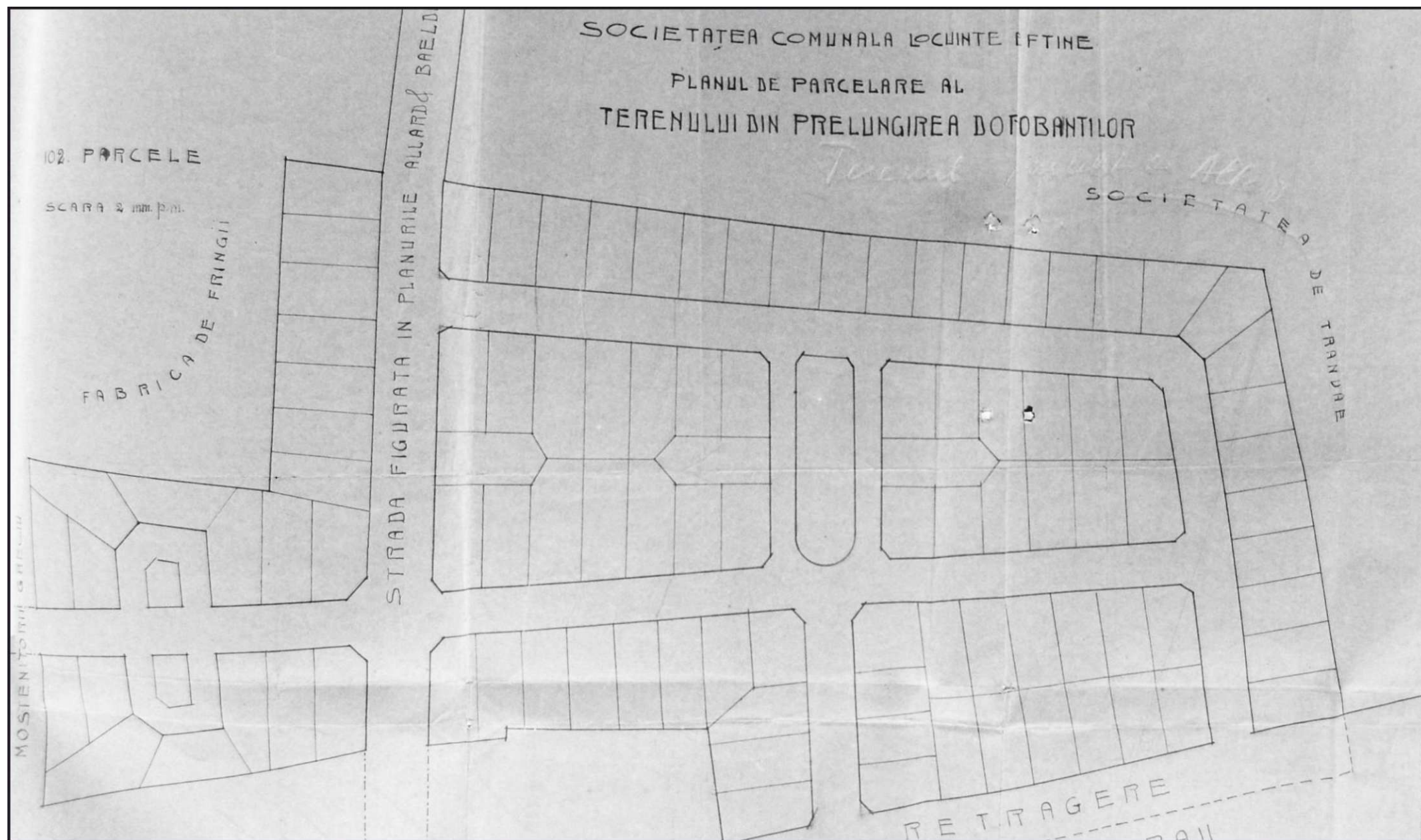
Parcelarea Steaua C.F.R., 1912 (fotografie din 1927)

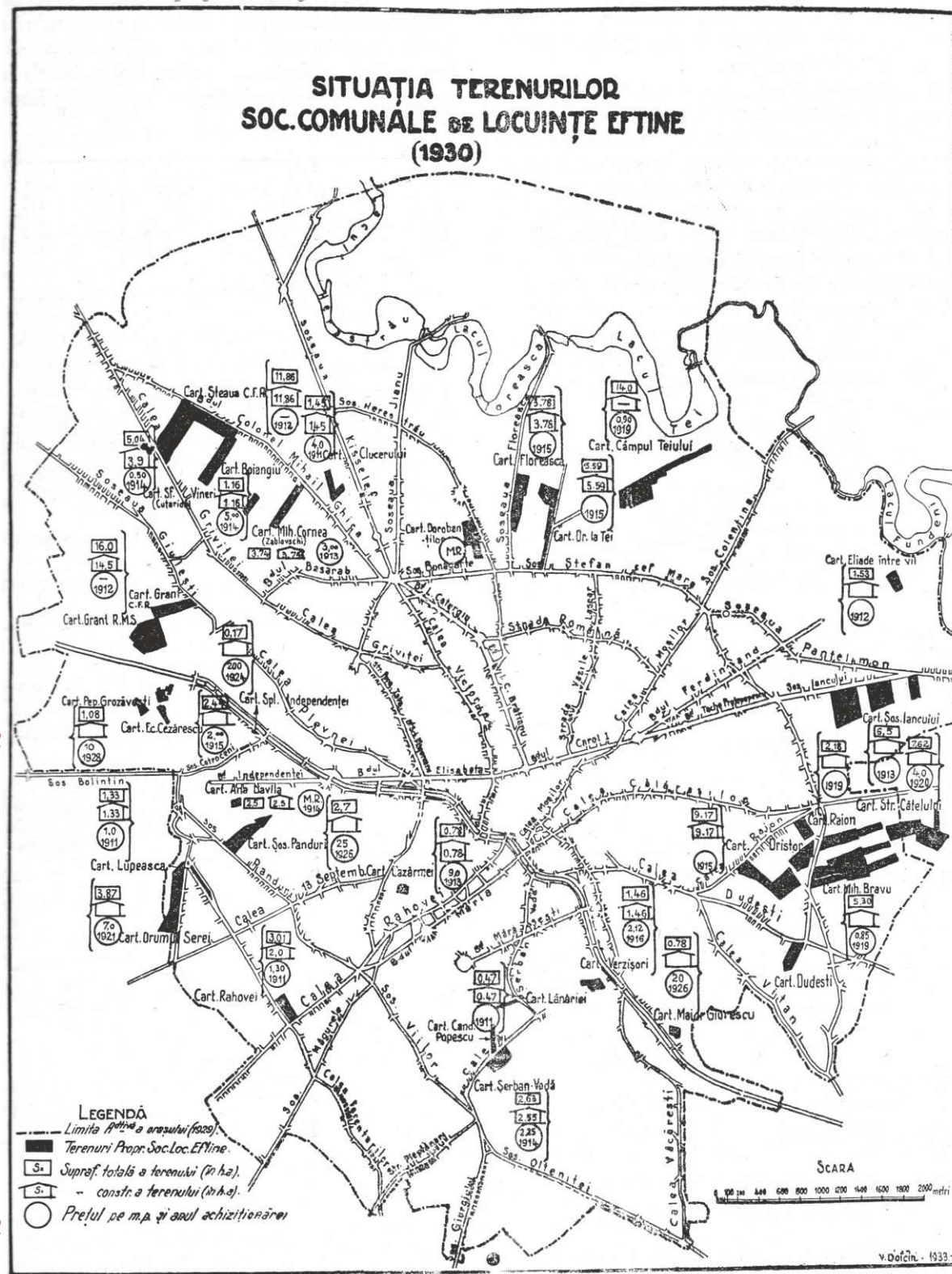

1910-1921

PARCELĂRI

Parcelarea Dorobanților, pentru funcționarii Ministerului de Finanțe, 1914

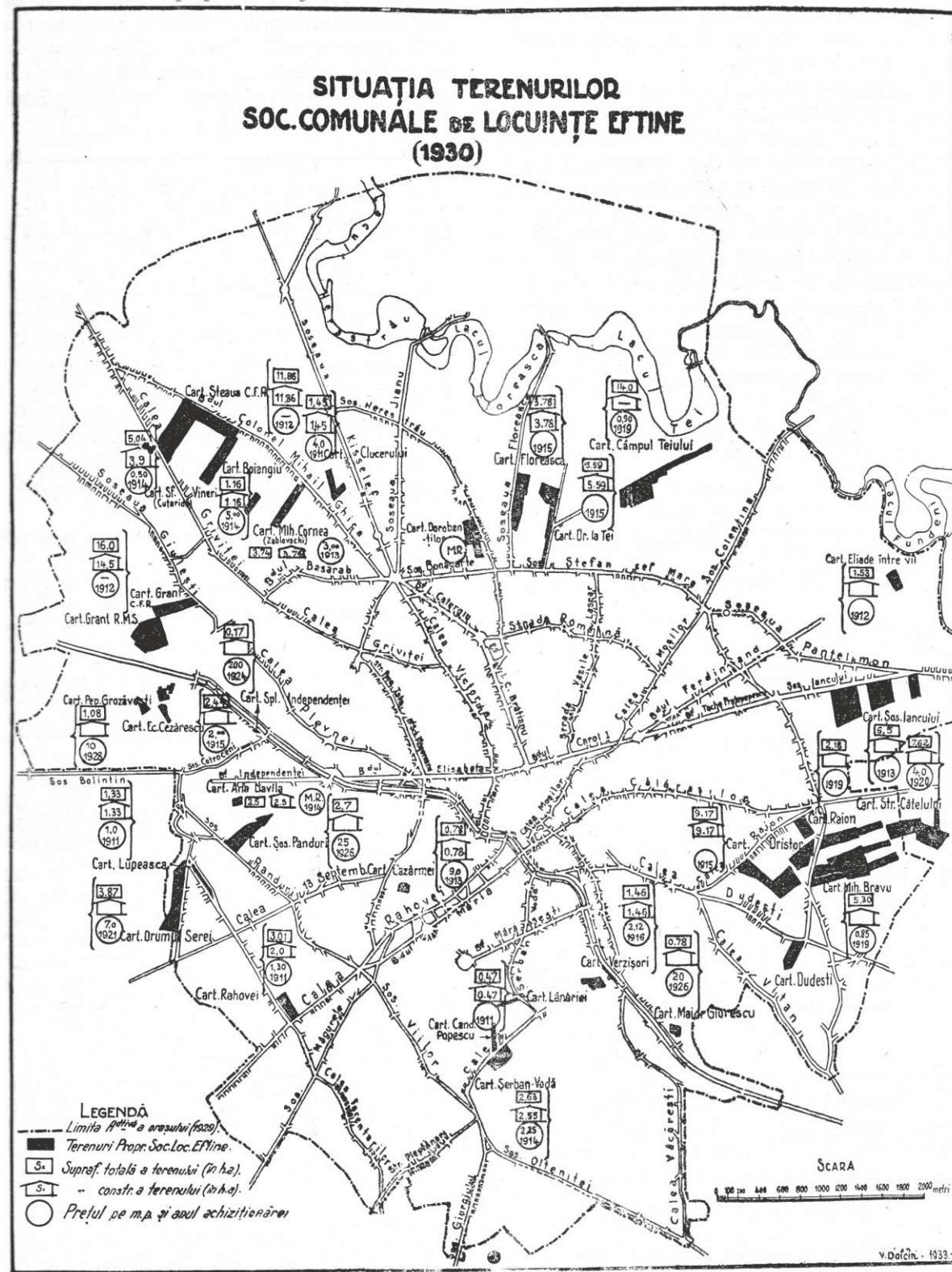

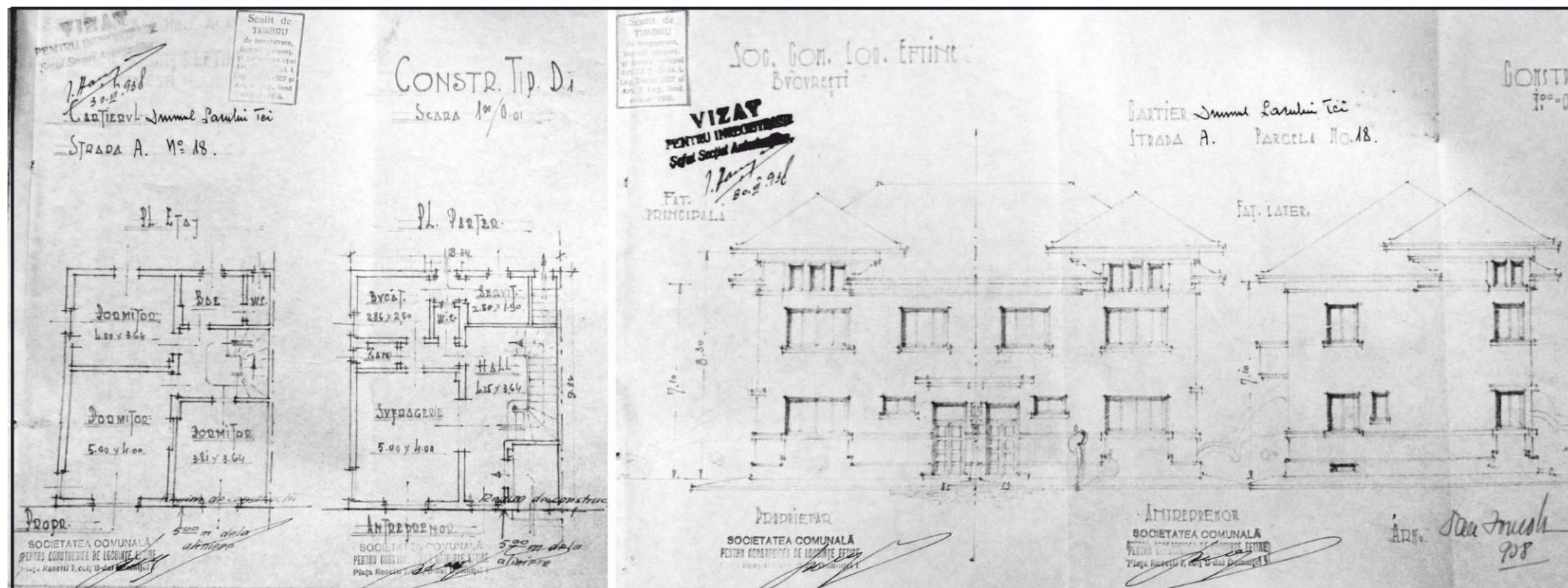

Parcelările Drumul Sării (locuințele construite înainte de Primul Război Mondial) și Lupeasca în 1927

[illegible]

1910-1921

LEGISLAȚIE URBANĂ ȘI SISTEMATIZARE

1910

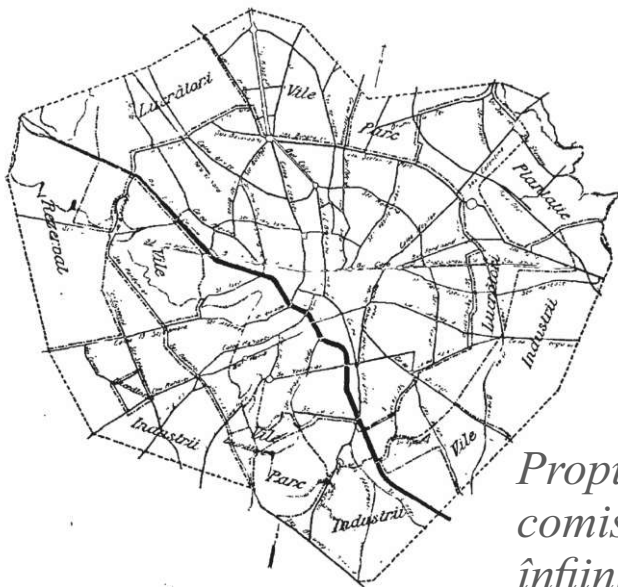
Proiect de regulament de construcții și alinieri pentru comunele suburbane

1914-1916

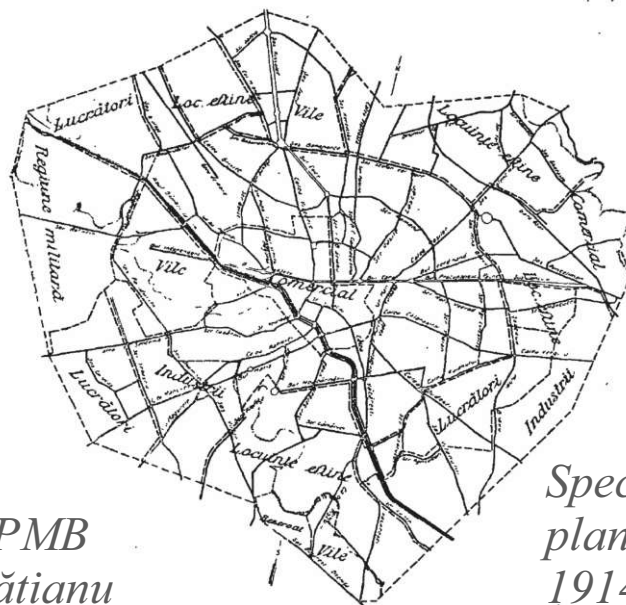
Proiectul regulamentului pentru parcelări

1914-1916

Proiectul planului de sistematizare

*Propunere de sistematizare,
comisia tehnică din cadrul PMB
înființată de Vintilă I. C. Brătianu*

*Specializarea cartierelor,
planul de sistematizare
1914-1921*

1921-1940

TEORIE

DELIMITAREA / LOCUINȚE INDIVIDUALE SAU COLECTIVE? / ZONIFICAREA /
COMUNELE SUBURBANЕ / MĂSURI PENTRU DEPĂȘIREA CRIZEI DE LOCUINȚE

→ de la amenajare locală la amenajare regională

→ principii sistematizare unitare, din punct de vedere al complexității lor, pentru întregul teritoriu administrativ

→ oraș + comune suburbane

→ de la specializarea cartierelor la zonificare

→ distribuția zonelor funcționale în oraș

→ clase de construcții

→ parametri adaptației situației reale a orașului

+

zona periferică

zona centrală

zona suburbană

1921-1940

LEGISLAȚIE ADMINISTRATIVĂ ȘI REGULAMENTELE DE URBANISM

1925

Legea pentru unificarea administrativă

1926

Legea pentru organizarea administrațiunii comunale a orașului București

1929

Legea pentru organizarea administrațiunei municipiului București

1928

Regulamentul pentru construcții și alinieri al Municipiului București

1928

Regulamentul pentru construcții și alinieri al comunelor suburbane

1921-1940

LEGISLAȚIA POLITICILOR DE LOCUIRE / EFECTE

Legile Trancu-Iași; Casa Construcțiilor

1921

Legea pentru încurajarea construcțiilor de clădiri

1927

Legea pentru încurajarea construirii de locuințe

1930

Legea pentru înființarea unei Case Autonome a Construcțiilor de clădiri

1921-1940

LEGISLAȚIA POLITICILOR DE LOCUIRE

locuințe populare

suprafață de max. 80 mp

cel mult 3 încăperi de locuit plus dependințe

locuințe economice

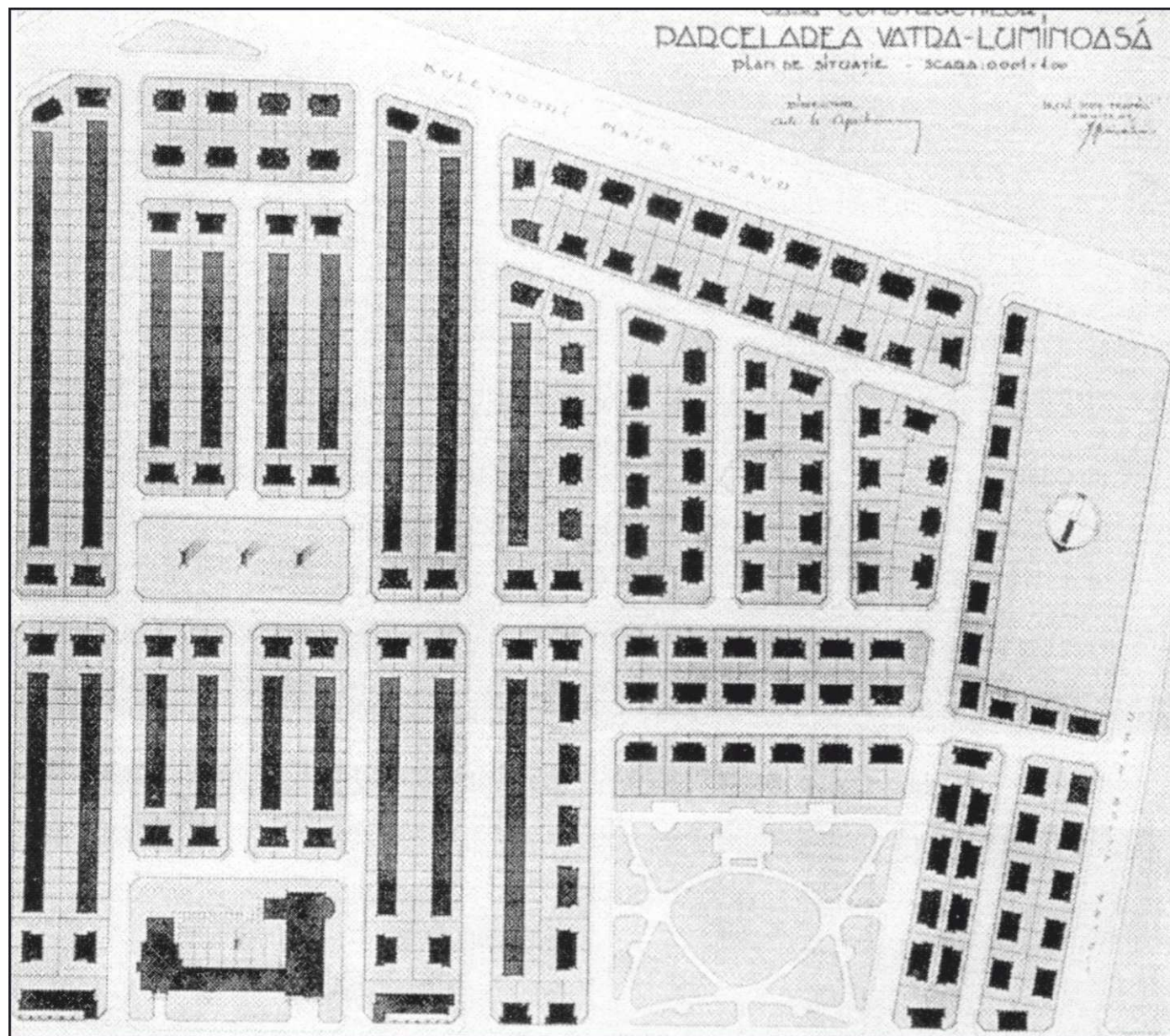
suprafață de max. 140 mp

cel mult 5 încăperi de locuit plus dependințe

1921-1940

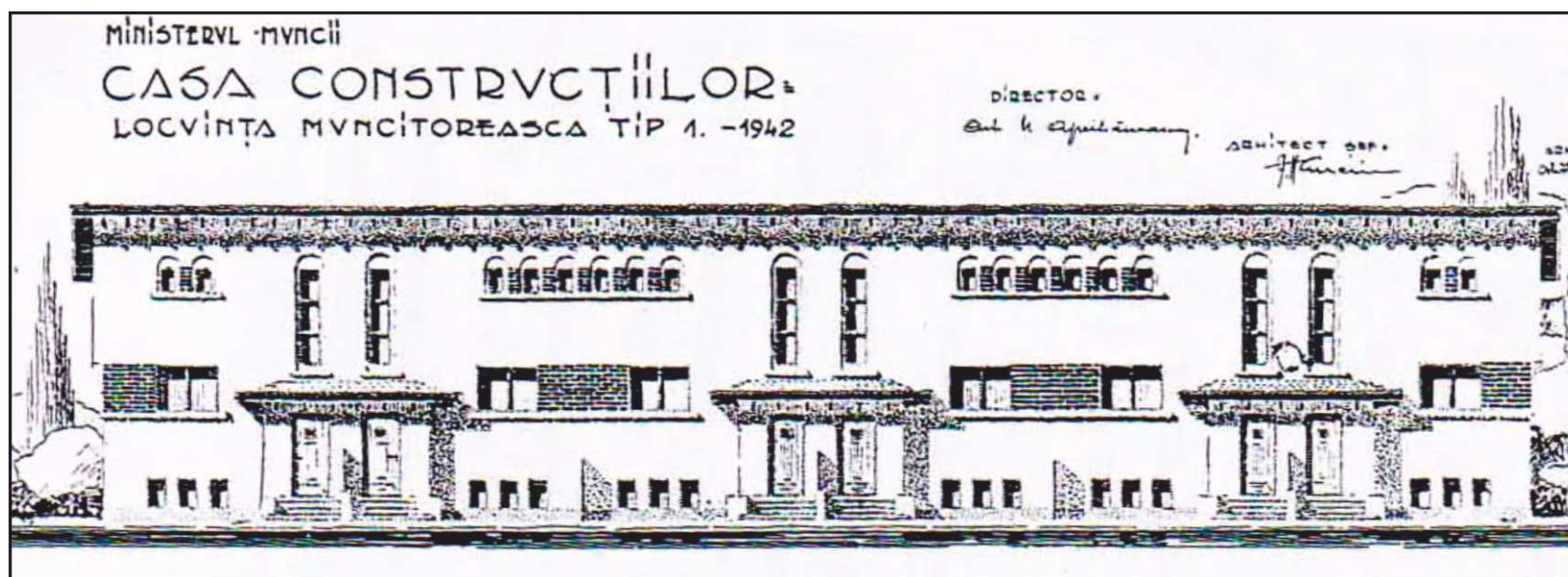
PARCELĂRI

*Parcelarea Vatra Luminoasă,
înscrisă în 1934,
arh. Ion Hanciu și
Nicolae Aprihăneanu*

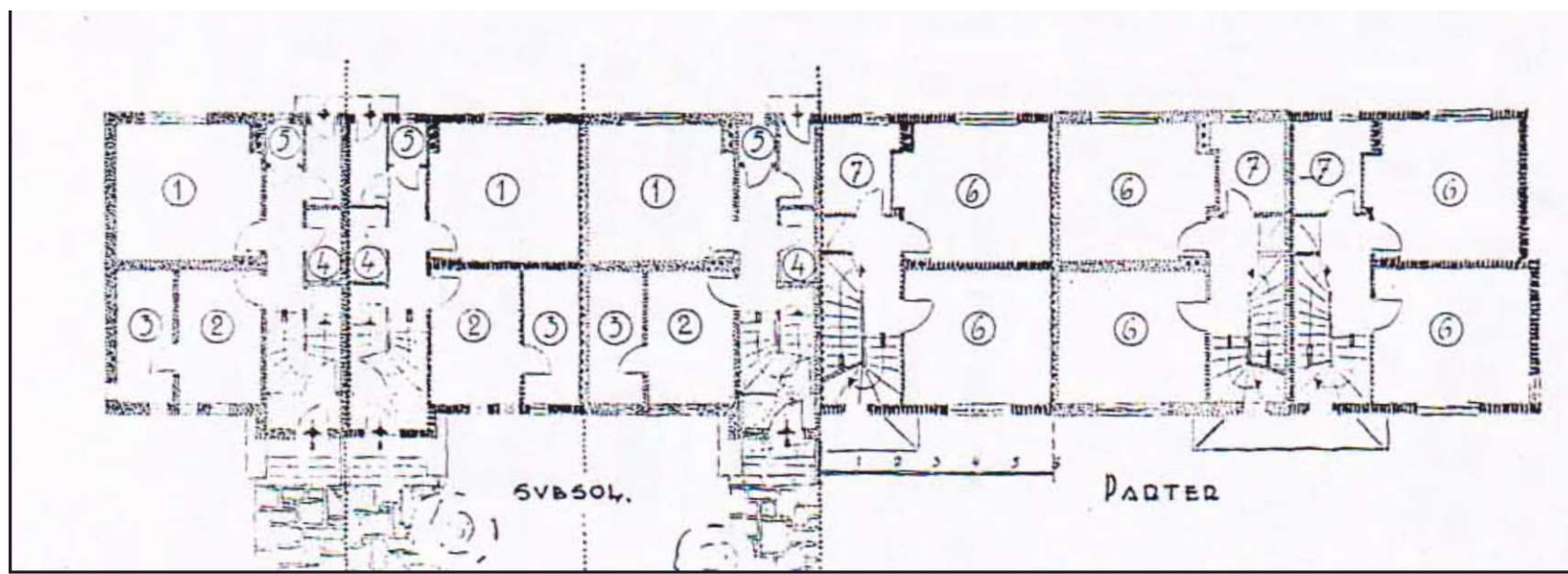

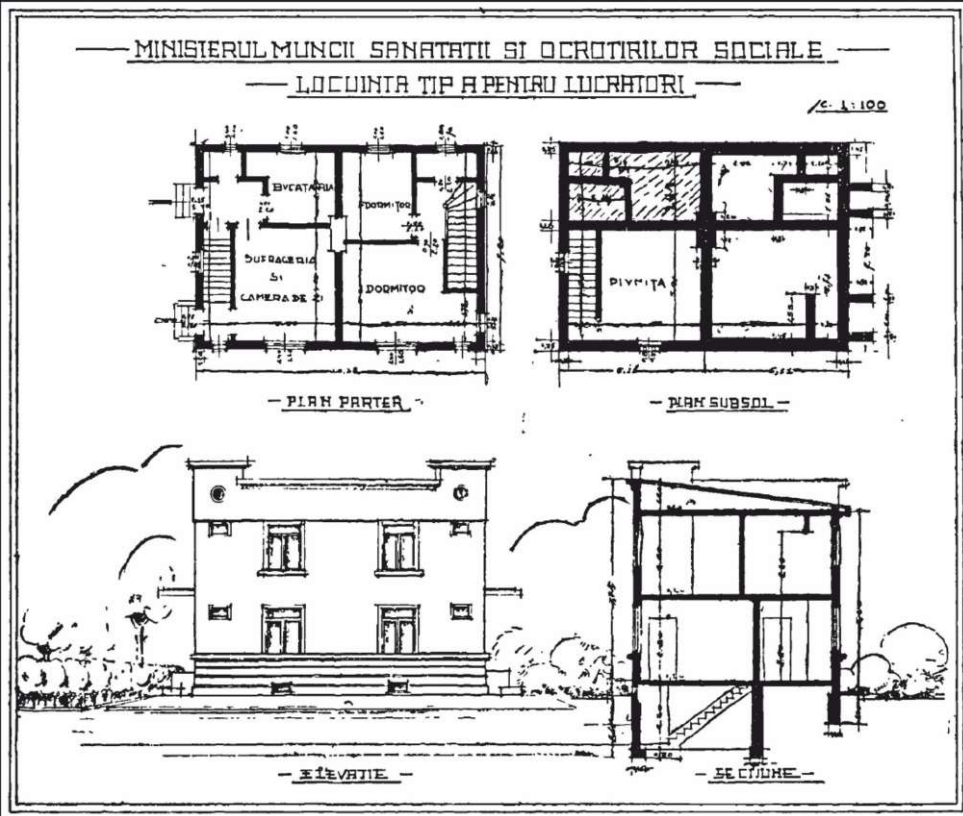
1921-1940

PARCELĂRI

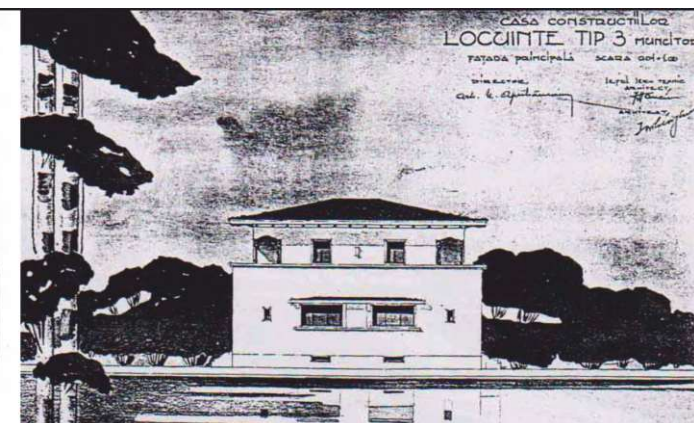
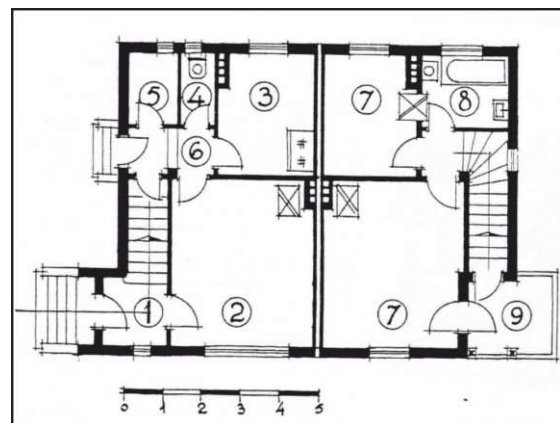
Locuințe tip în parcelarea Vatra Luminoasă

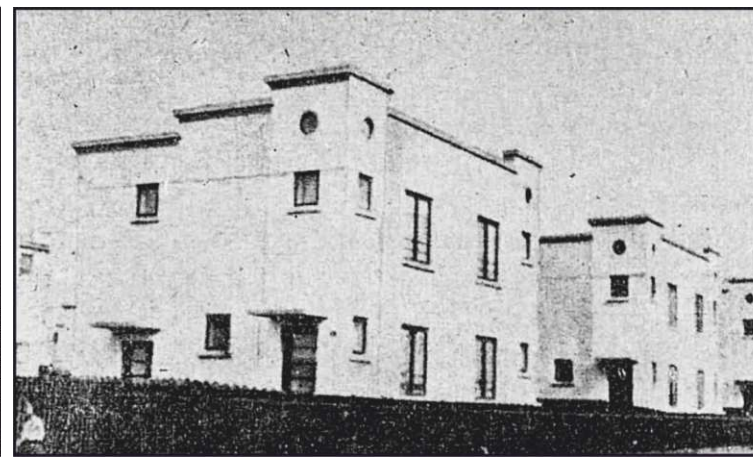
1921-1940

PARCELĂRI

Locuințe tip în parcelarea Vatra Luminoasă

Imagini din parcelarea Vatra Luminoasă, anii '30

1921-1940

LEGISLAȚIA POLITICILOR DE LOCUIRE

Împroprietăririi în mediul urban

1921

Lege pentru autorizarea comunelor urbane de a vinde invalizilor, văduvelor cu orfani de război și funcționarilor loturi de case

1922

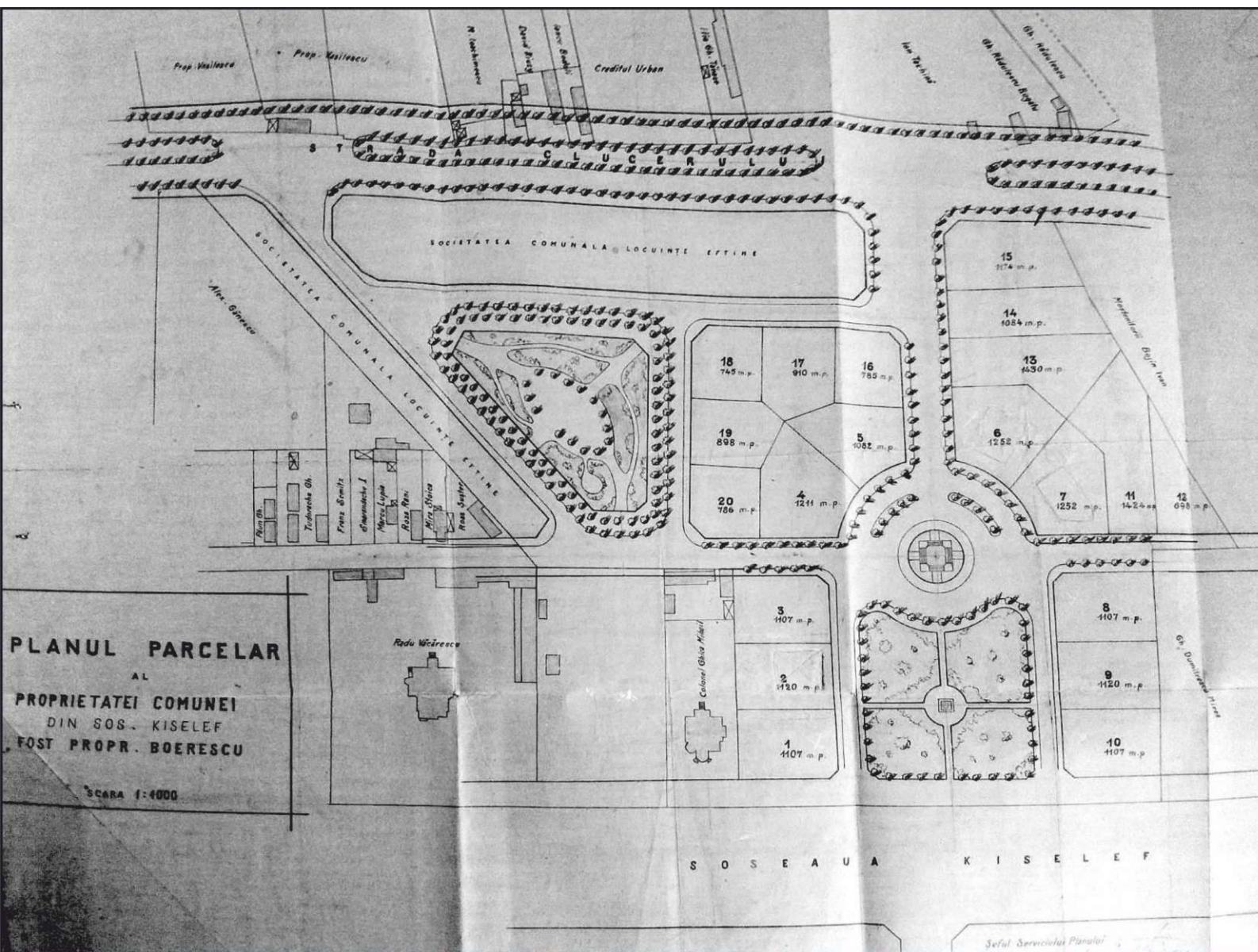
Regulamentul pentru aplicarea legii prin care se autorizează comunele urbane să vândă loturi de case invalizilor, văduvelor cu orfani de război, funcționarilor de Stat, județ sau comună, precum și tuturor demobilizaților

1924

Legea pentru cedarea unor terenuri Primăriei București, de către Ministerul de Război

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRIRI ÎN MEDIUL URBAN: PARCELĂRI

*Parcelarea Boerescu,
planul din 1911*

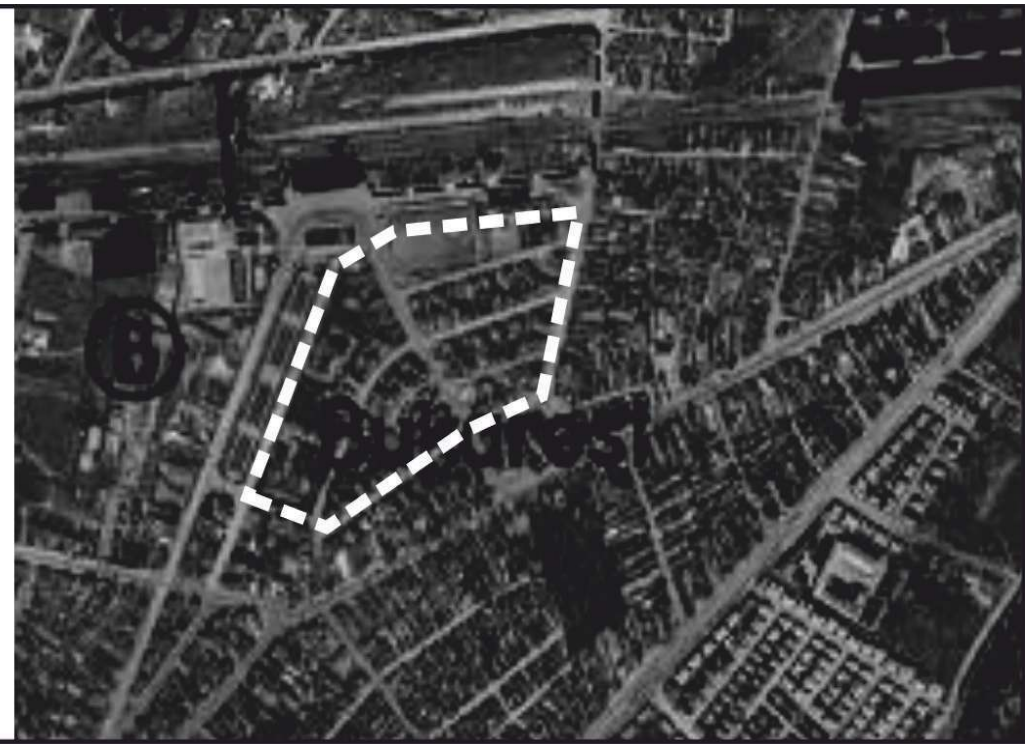
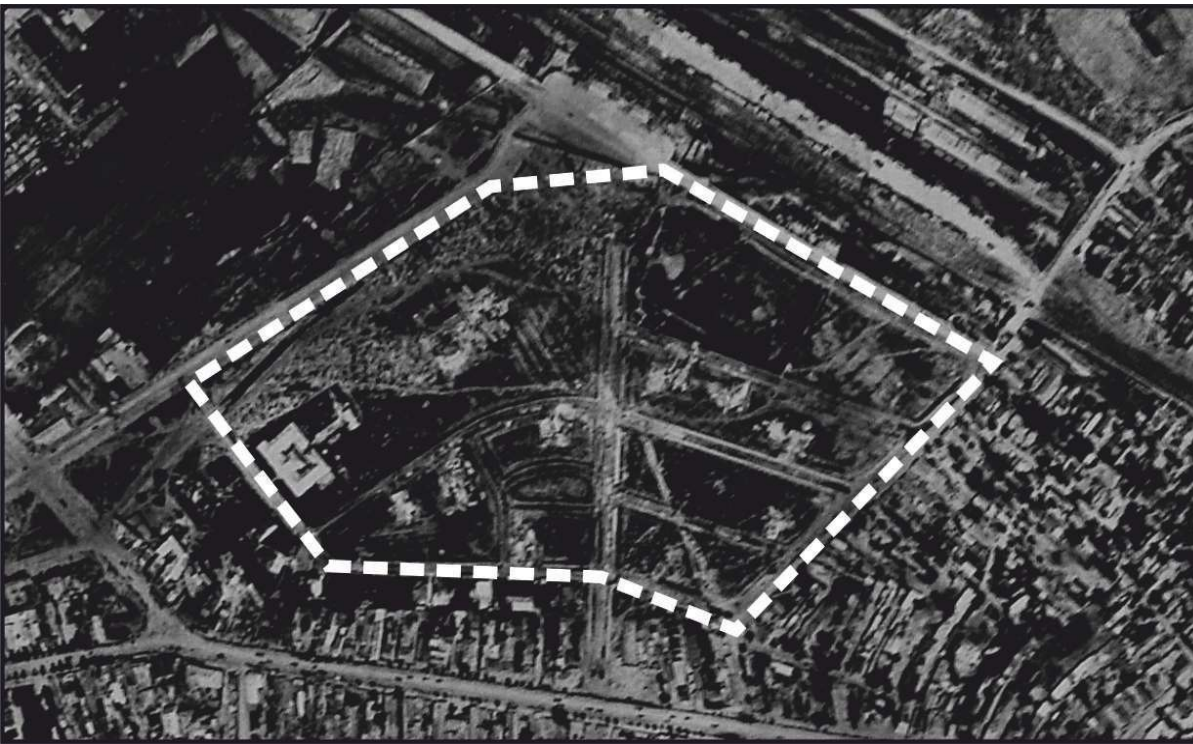

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRIRI ÎN MEDIUL URBAN: PARCELĂRI

*Parcelarea Ferdinand, 1921:
locuințe în anii '30*

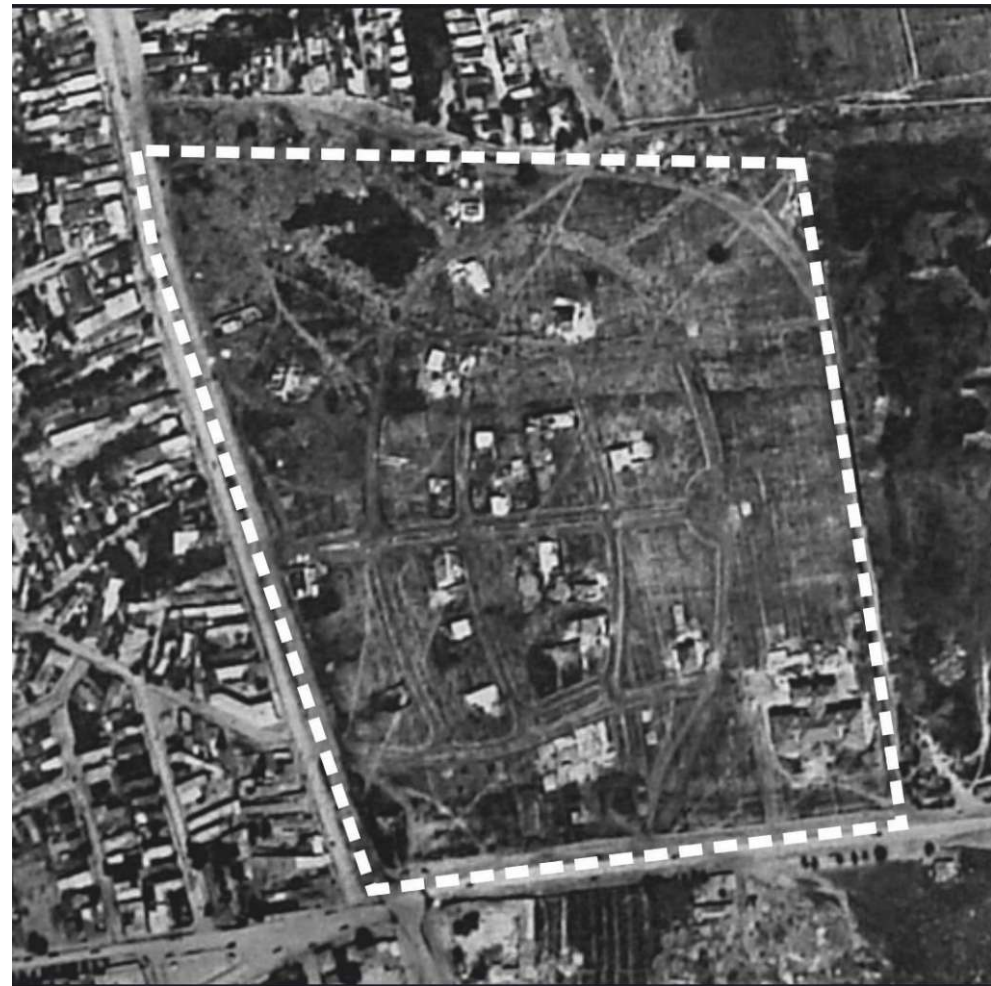
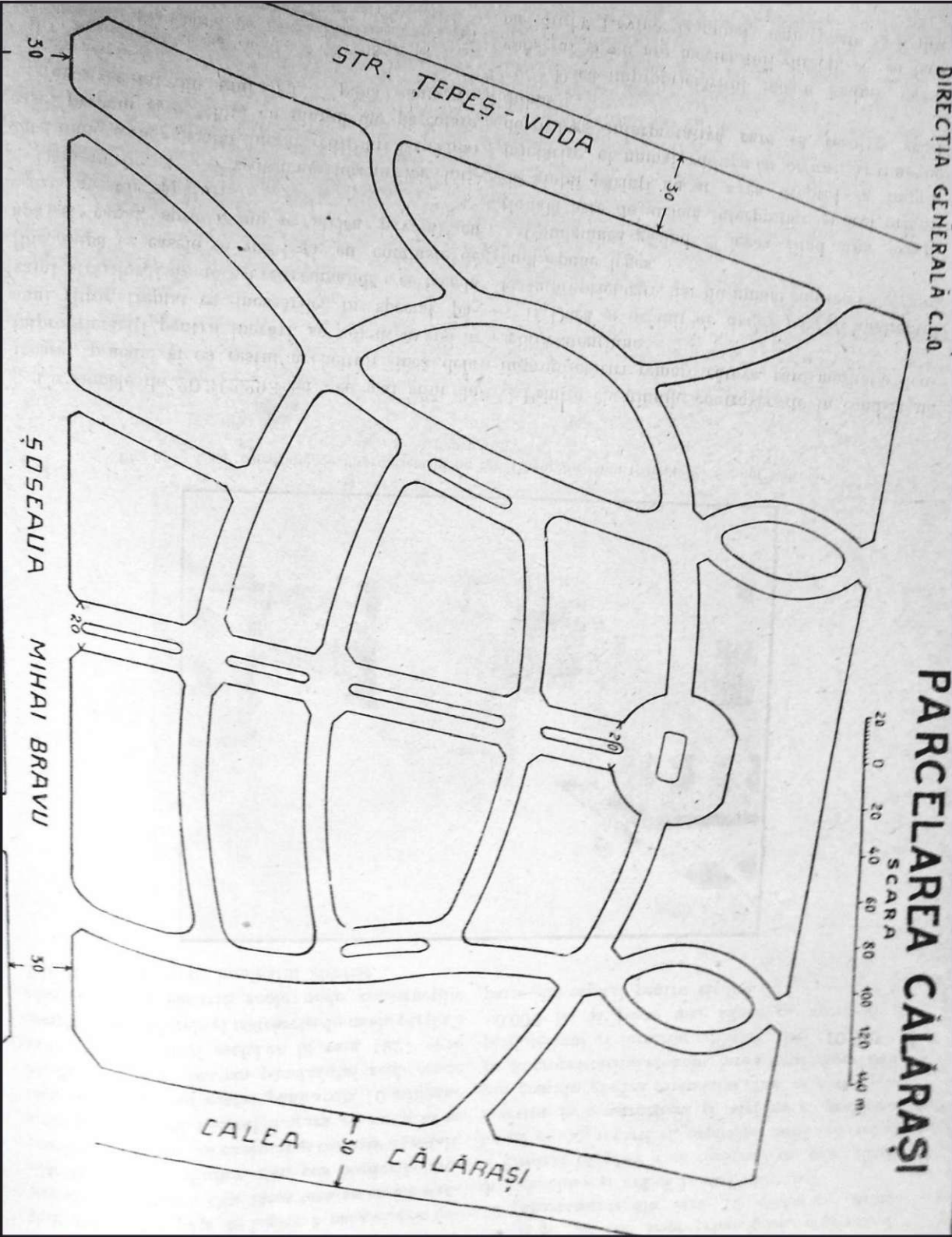
Imagini aeriene din 1927 și 1944

1921-1940

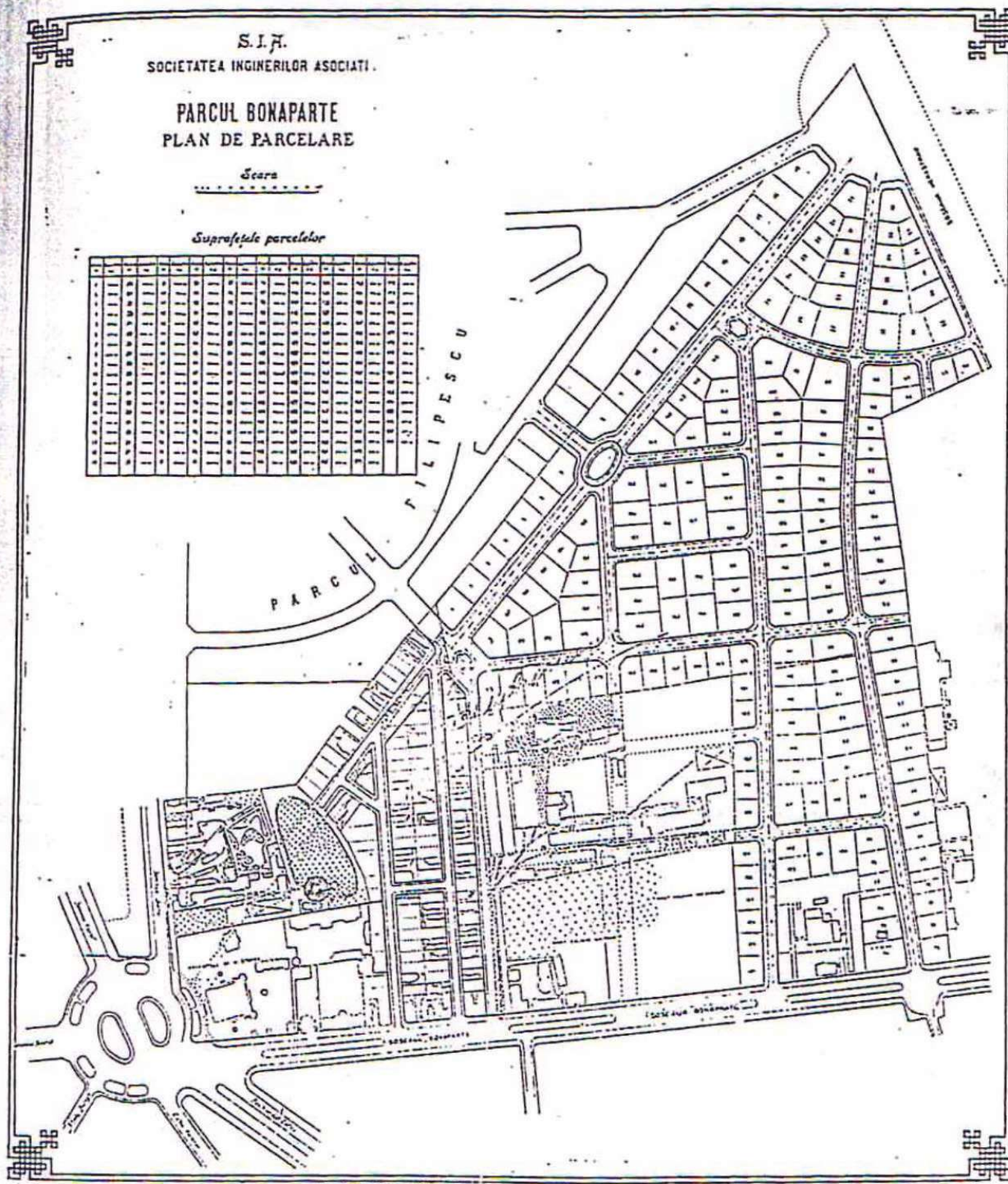
ÎMPROPRIETĂRIRI ÎN MEDIUL URBAN: PARCELĂRI

*Parcelarea Călărașilor (Socolescu), anii '20;
plan parcelare și imagine aeriană din 1927*

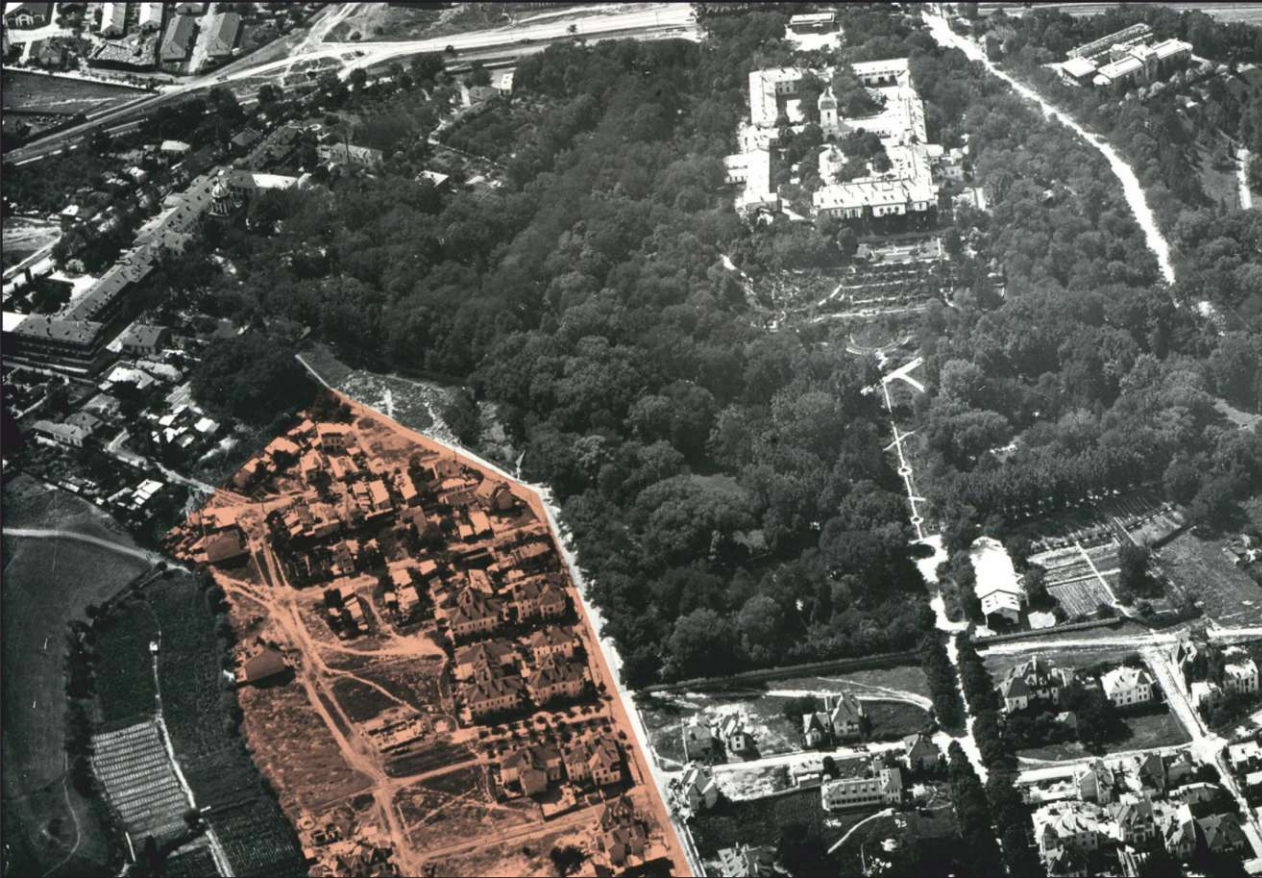

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRIRI ÎN MEDIUL URBAN: PARCELĂRI

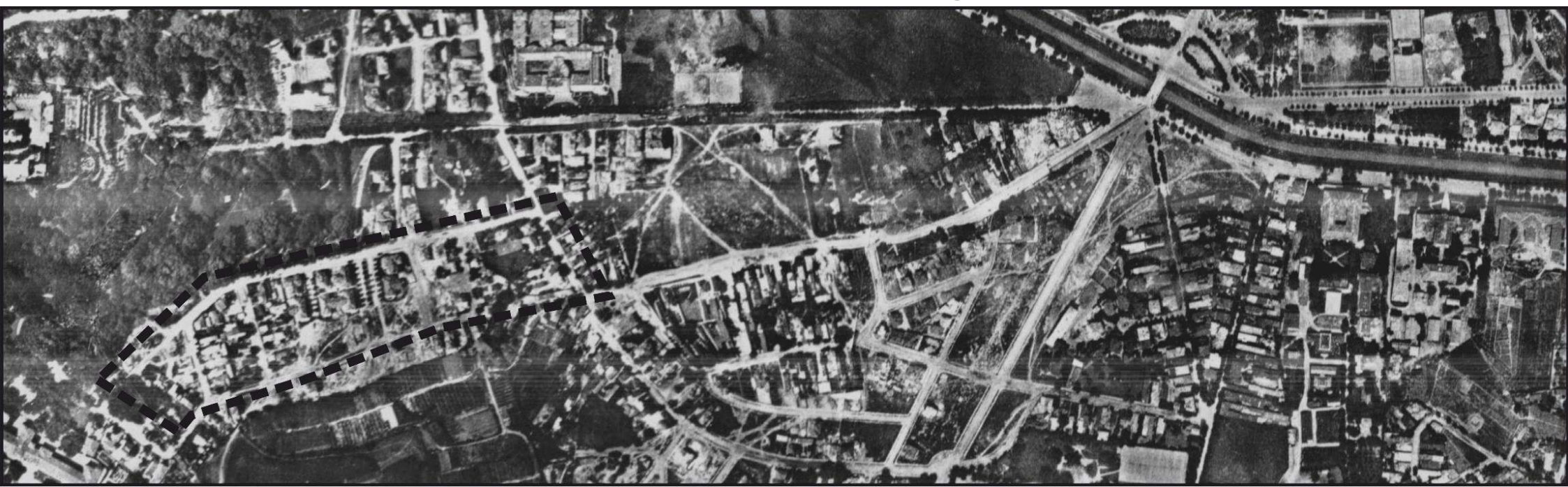
*Parcelarea Bonaparte,
plan de parcelare din 1913,
împroprietăriți în 1935*

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRI ÎN MEDIUL URBAN:
PARCELĂRI PE TERENURILE CEDATE DE
MINISTERUL DE RĂZBOI

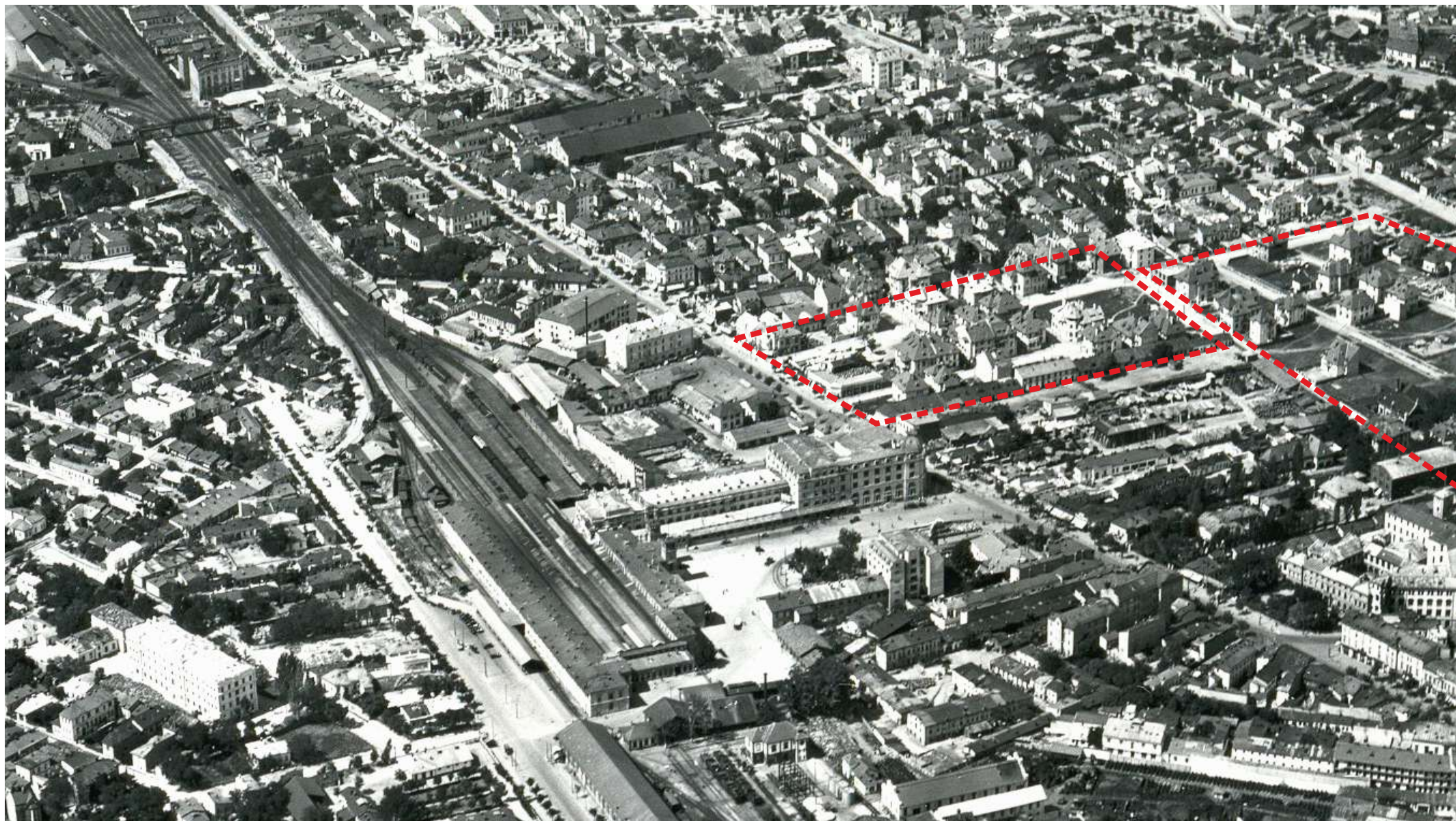
*Parcelarea Ana Davila, destinată militarilor;
imagini aeriene din 1927*

*Parcelările C.F.R.-ului și
Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor
din proximitatea Gării de Nord, 1924
(fotografare din 1927)*

1921-1940

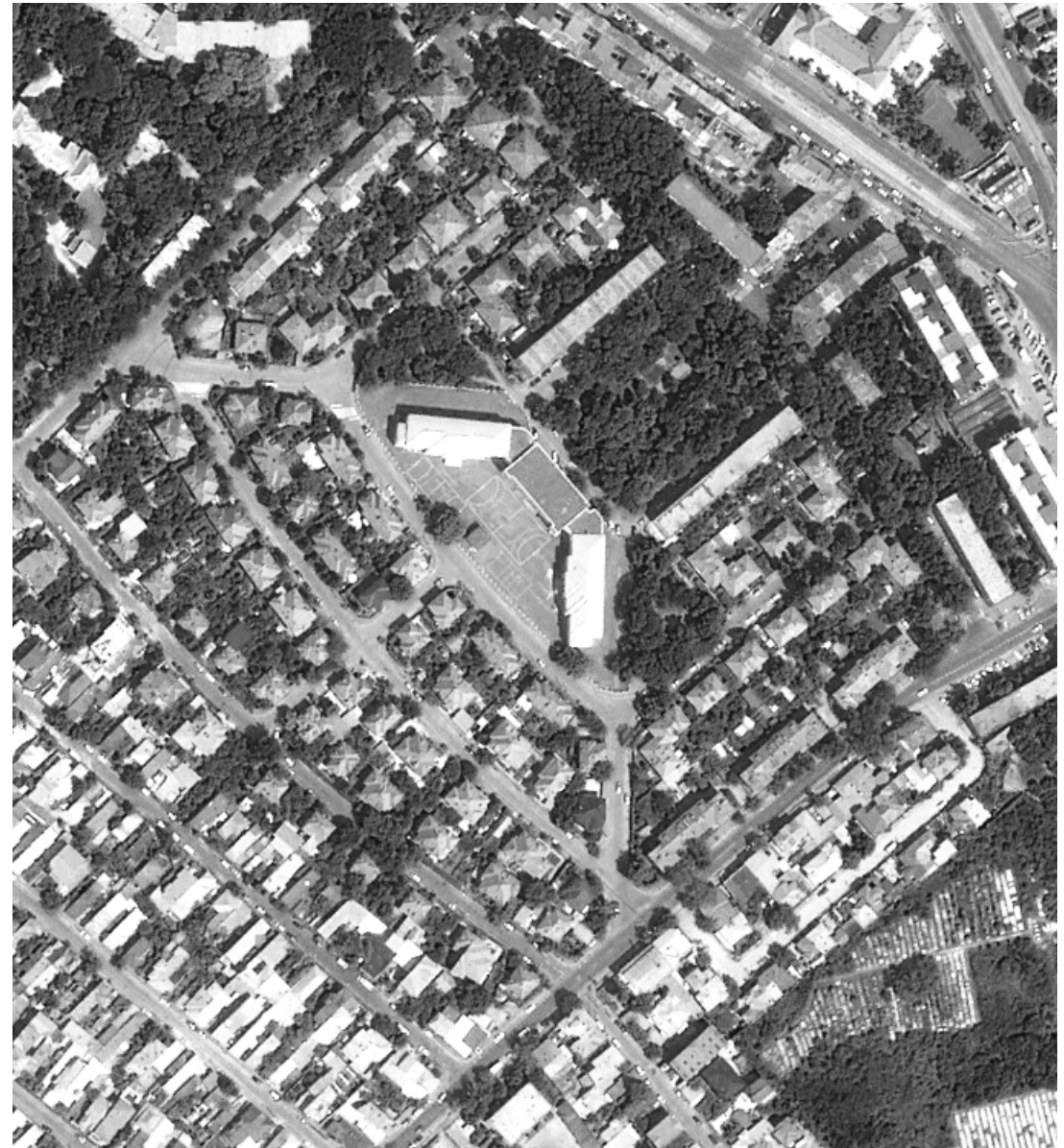
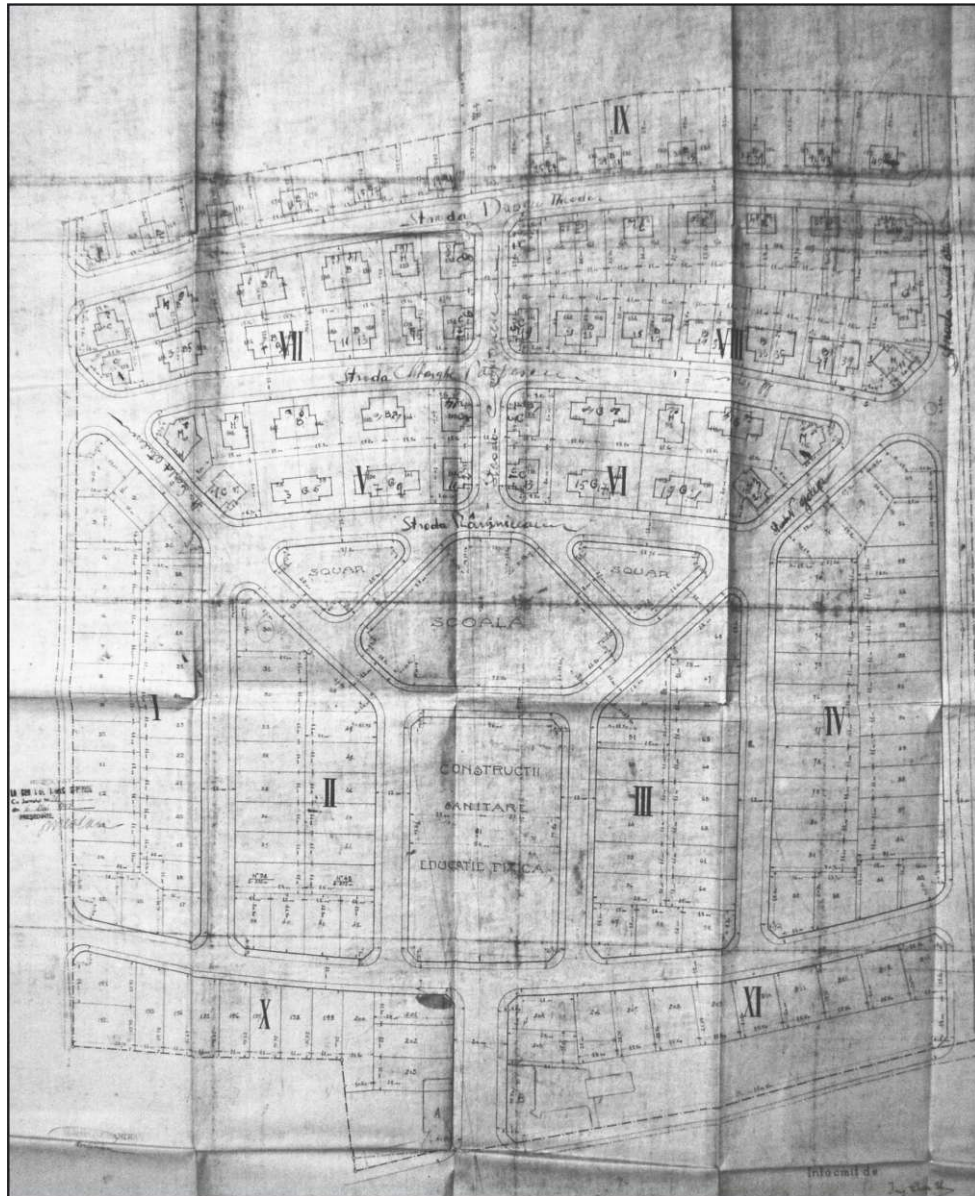
**ÎMPROPRIETĂRIRI ÎN MEDIUL URBAN:
CASELE FUNCȚIONARILOR PUBLICI**

1921-1940

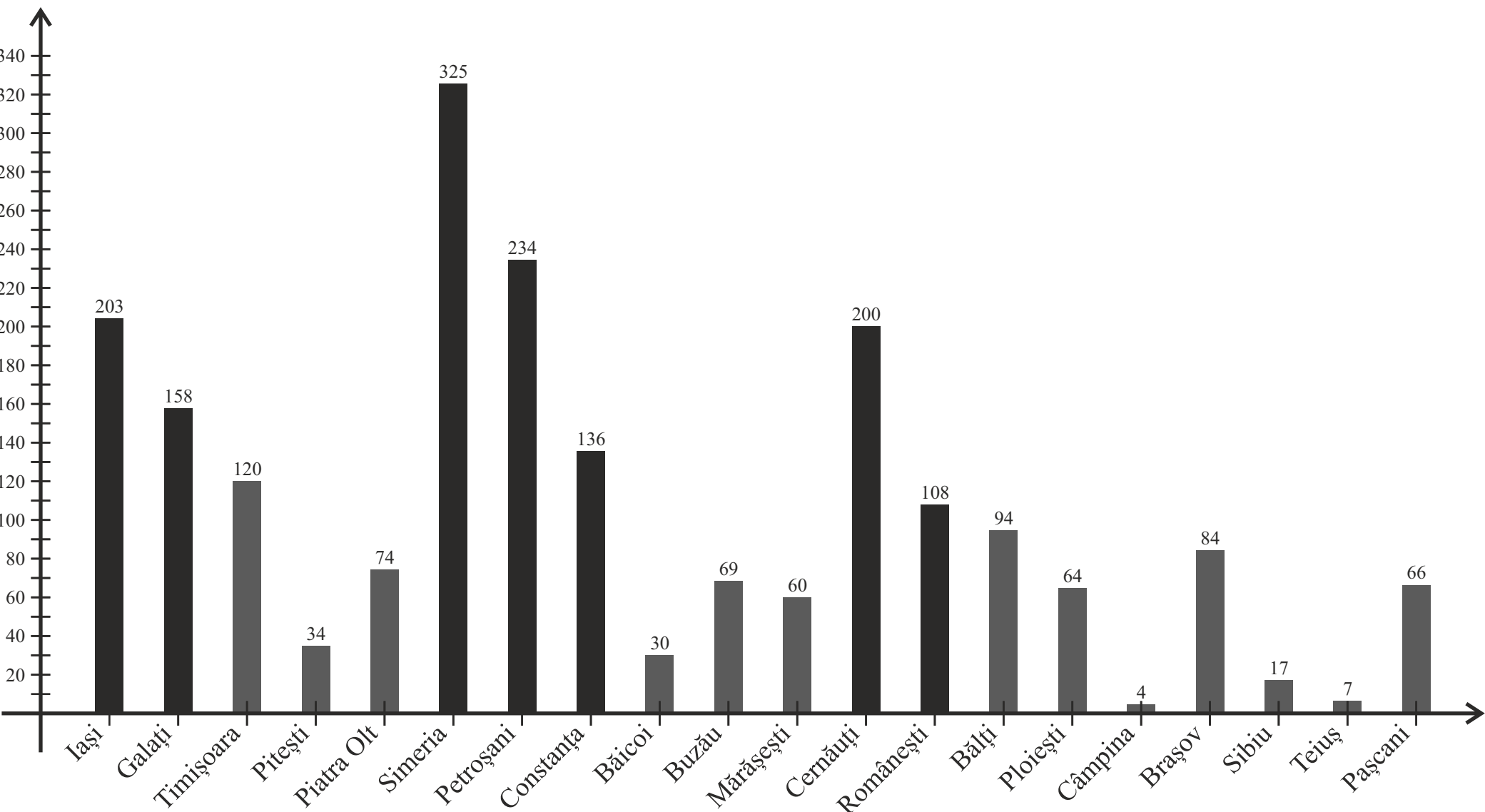
*CASELE FUNCȚIONARILOR PUBLICI:
LOCUINȚE ÎNCHIRIATE (DE SERVICIU)*

Parcelarea C.F.R. Viilor, 1922

Locuințe construite de C.F.R.

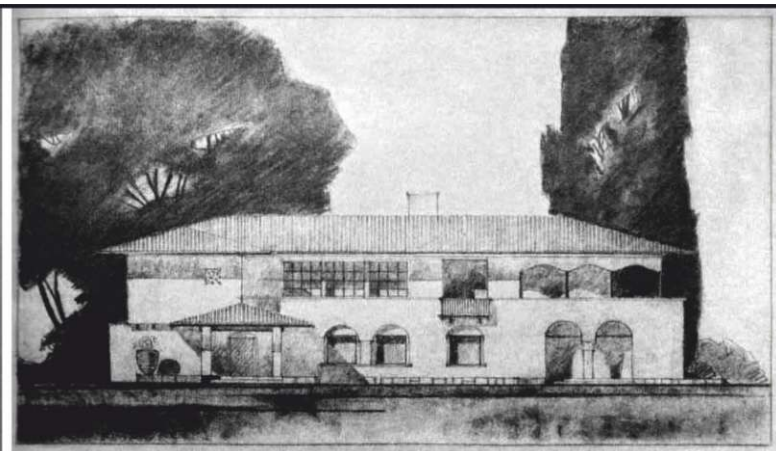
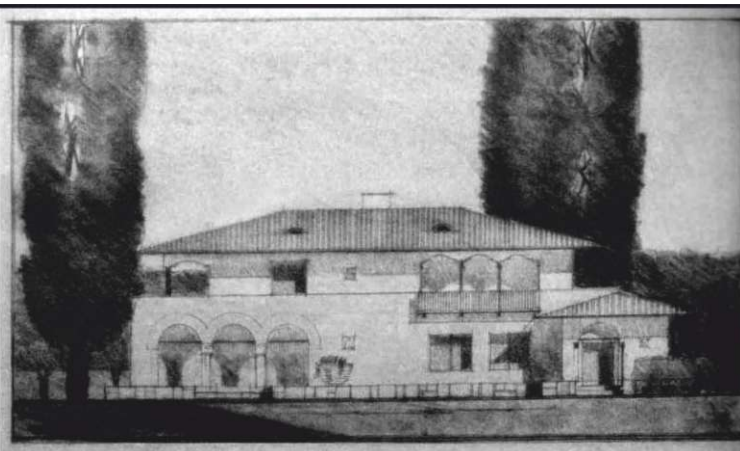
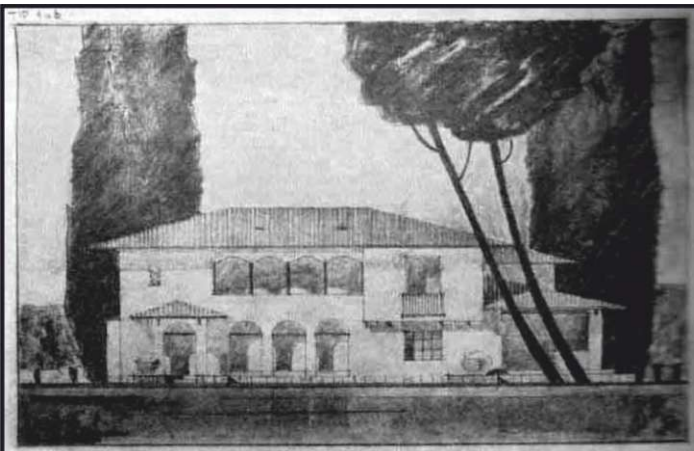
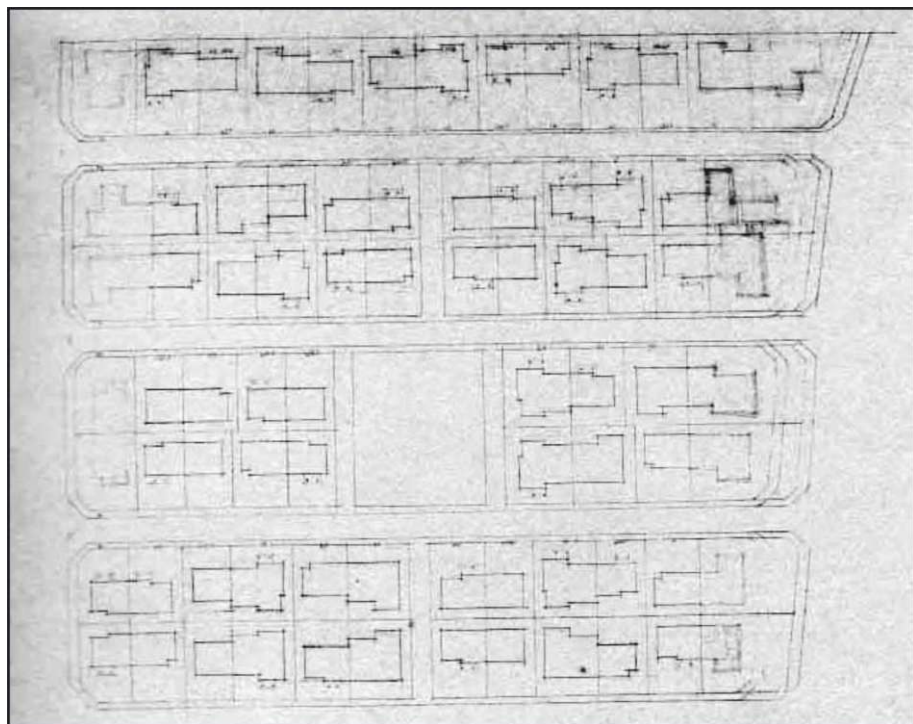
C.F.R. 1912 - 1941	1235 de locuințe în București	2088 de locuințe în restul țării
S.C.L.I.B. 1911 - 1941	4044 de locuințe în București	

1921-1940

CASELE FUNCȚIONARILOR PUBLICI: LOCUINȚE DATE ÎN PROPRIETATE

*Grup de locuințe pentru angajații Uzinelor Comunale
București (U.C.B.), în cadrul parcelării Jianu
(Bordei / Marmorosch Blank)
1936-1940
arh. Octav Doicescu*

„[...] întăresc încă o dată făgăduința mea de Rege ca [...] după izbânda pe care o așteptăm, se va realiza pentru voi legiuita stăpânire a ogoarelor câștigate cu sângele vostru”
(Regele Ferdinand, în ajun de Sf. Gheorghe 1917,
în ordinul de zi către Armata a 2-a)

1921-1940

LEGISLAȚIA POLITICILOR DE LOCUIRE / EFECTE

Împroprietăririi în comunele suburbane

1916

Legea pentru completarea unor dispozițiuni ale legii din 7 aprilie 1889 pentru înstrăinarea bunurilor Statului și răscumpărarea embaticurilor

1921

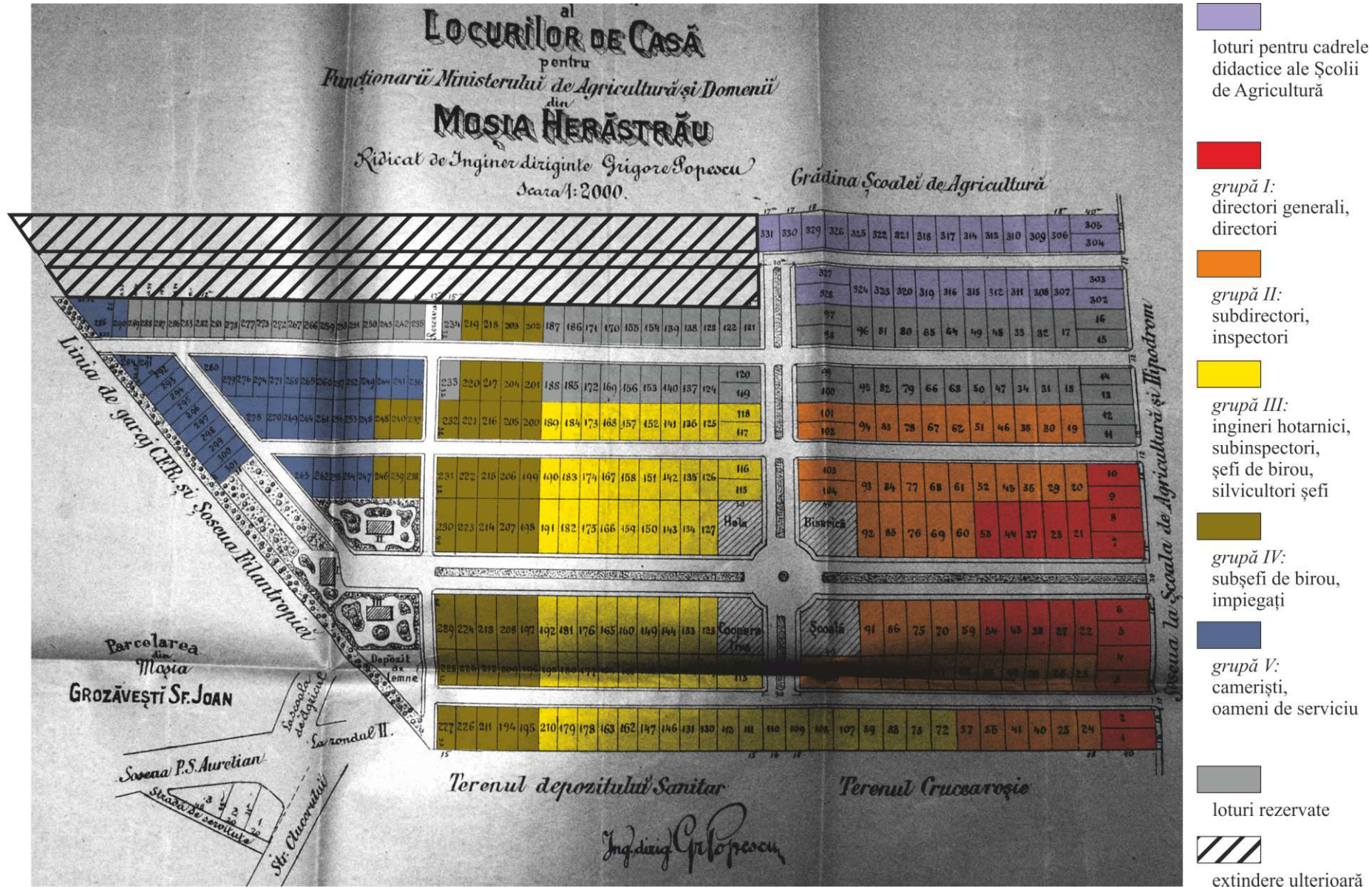
Legea pentru reforma agrară din Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea (art. 28)

1921

Regulamentul legii agrare pentru Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea (art. 74)

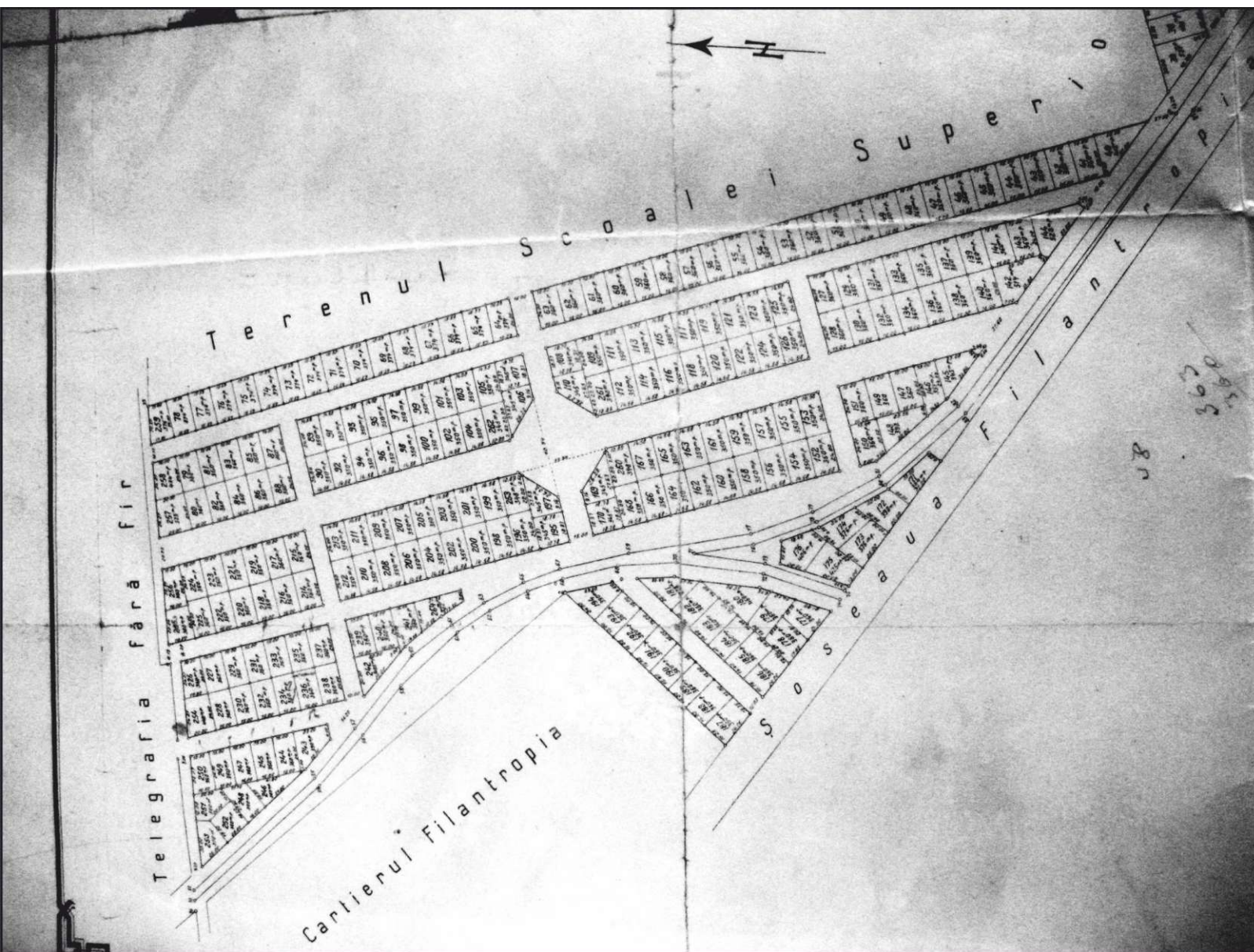
*Parcelarea Domeniilor (I),
pentru funcționarii M.A.D.,
1919*

al
LOCURILOR DE CASĂ
pentru
Funcționarii Ministerului de Agricultură și Domenii
din
MOSIA HERĂSTRĂU
Ridical de Inginer diriginte Grigore Popescu
Scara 1:2000.

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE: PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

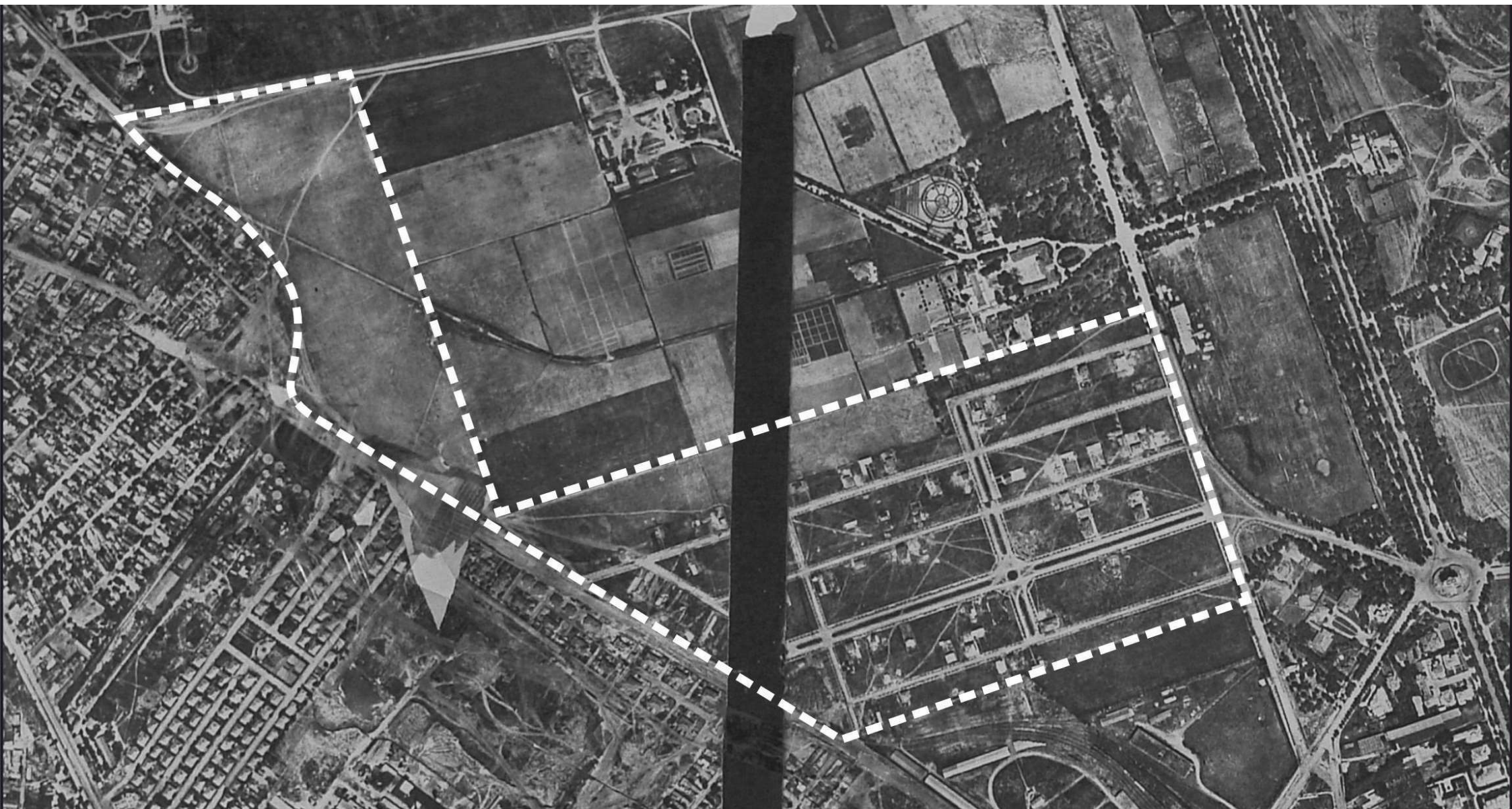

*Parcelarea Domeniilor (II),
pentru funcționarii M.A.D.,
1923*

1921-1940

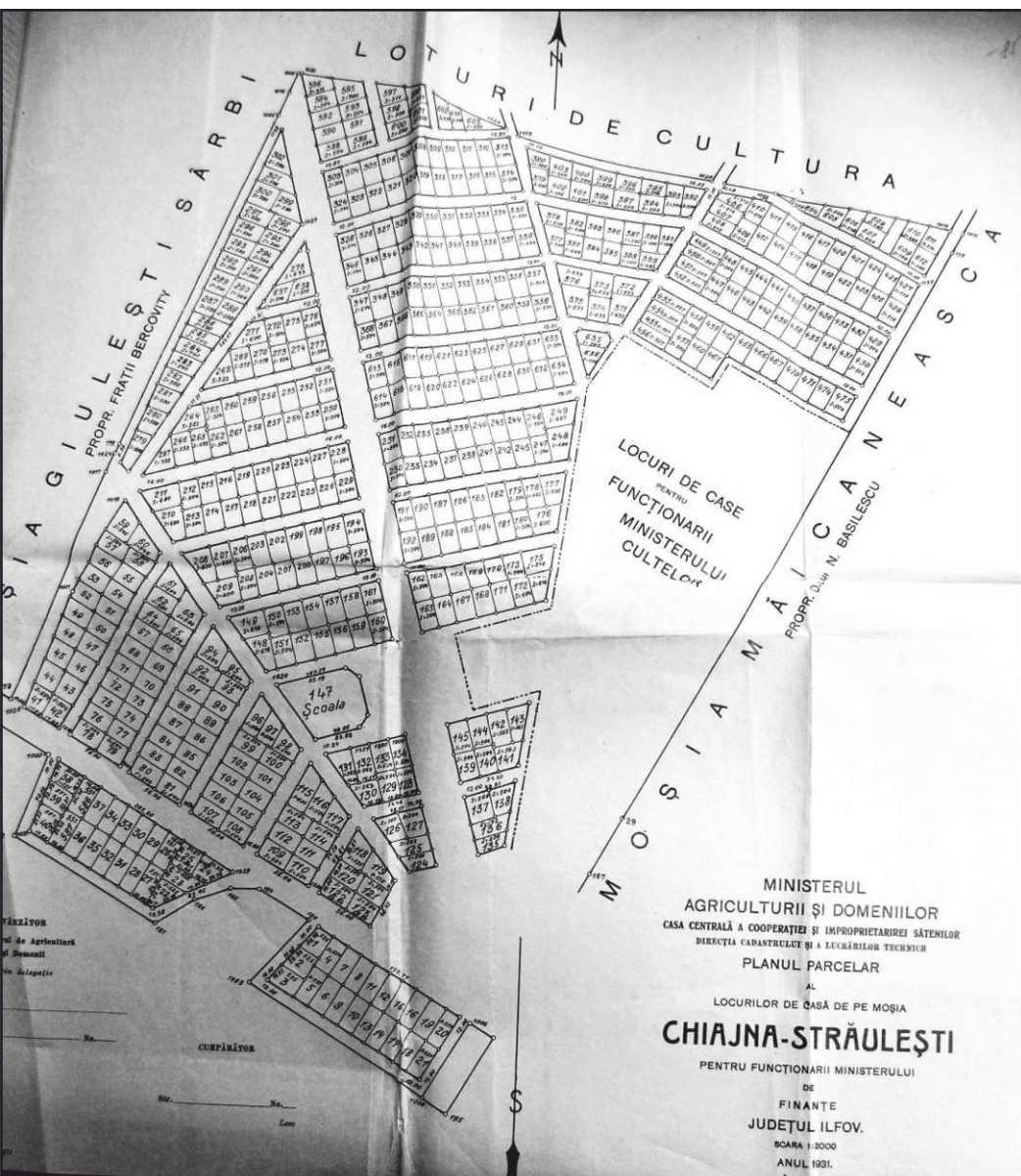
Parcelarea Domeniilor (I+II) în 1927

**ÎMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE:
PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI**

1921-1940

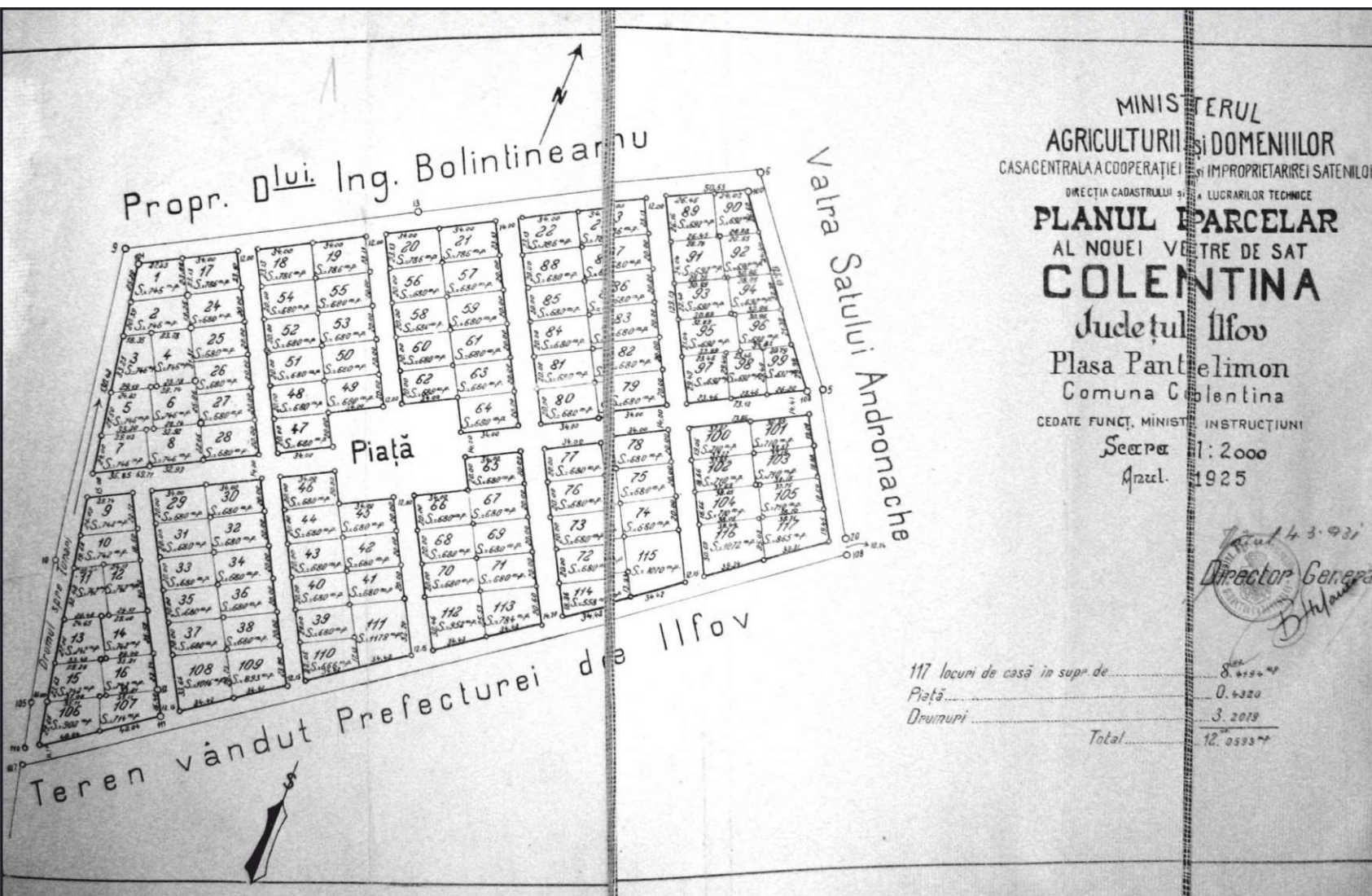
ÎMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE: PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

Parcelare pe moșia Chiajna-Străulești, pentru funcționarii Ministerului de Finanțe și ai Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor, 1925

1921-1940

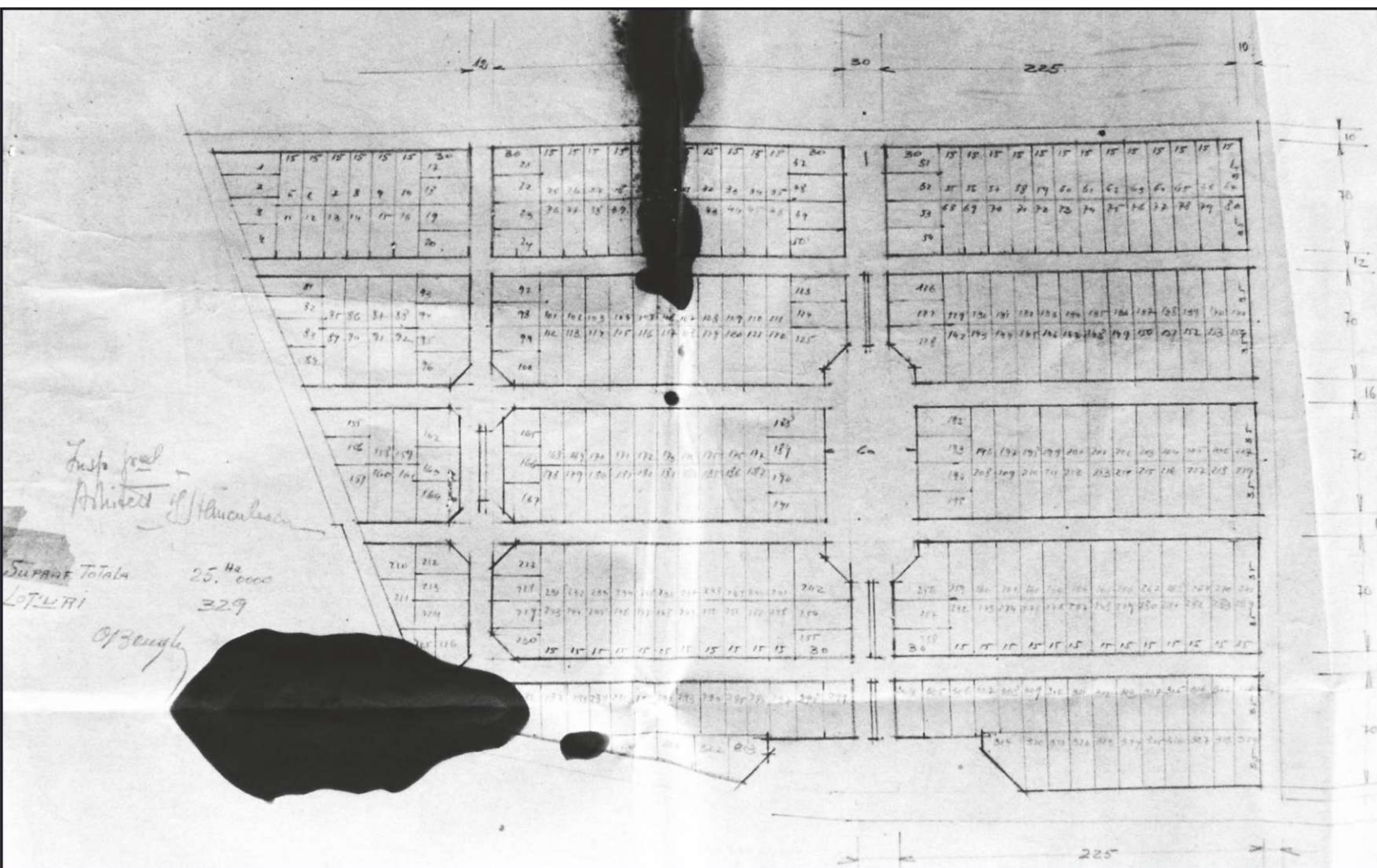
ÎMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE: PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

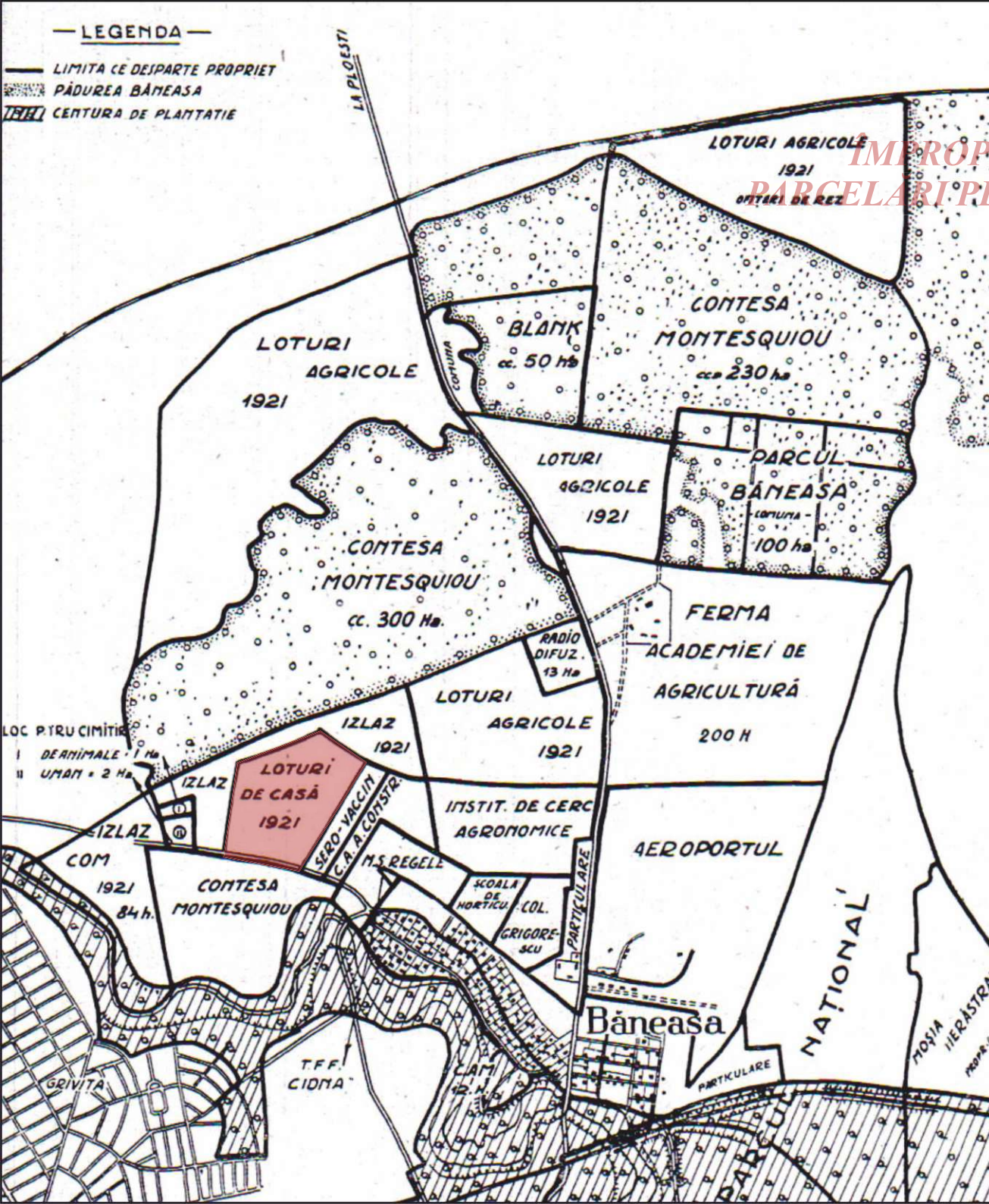
Parcelare în comuna
Colentina, pentru
funcționarii
Ministerului
Instrucțiunii Publice
și Cultelor,
1927

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE: PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

Parcelare pe moșia
Dudești-Cioplea
pentru funcționarii
Ministerului Industriei
și Comerțului

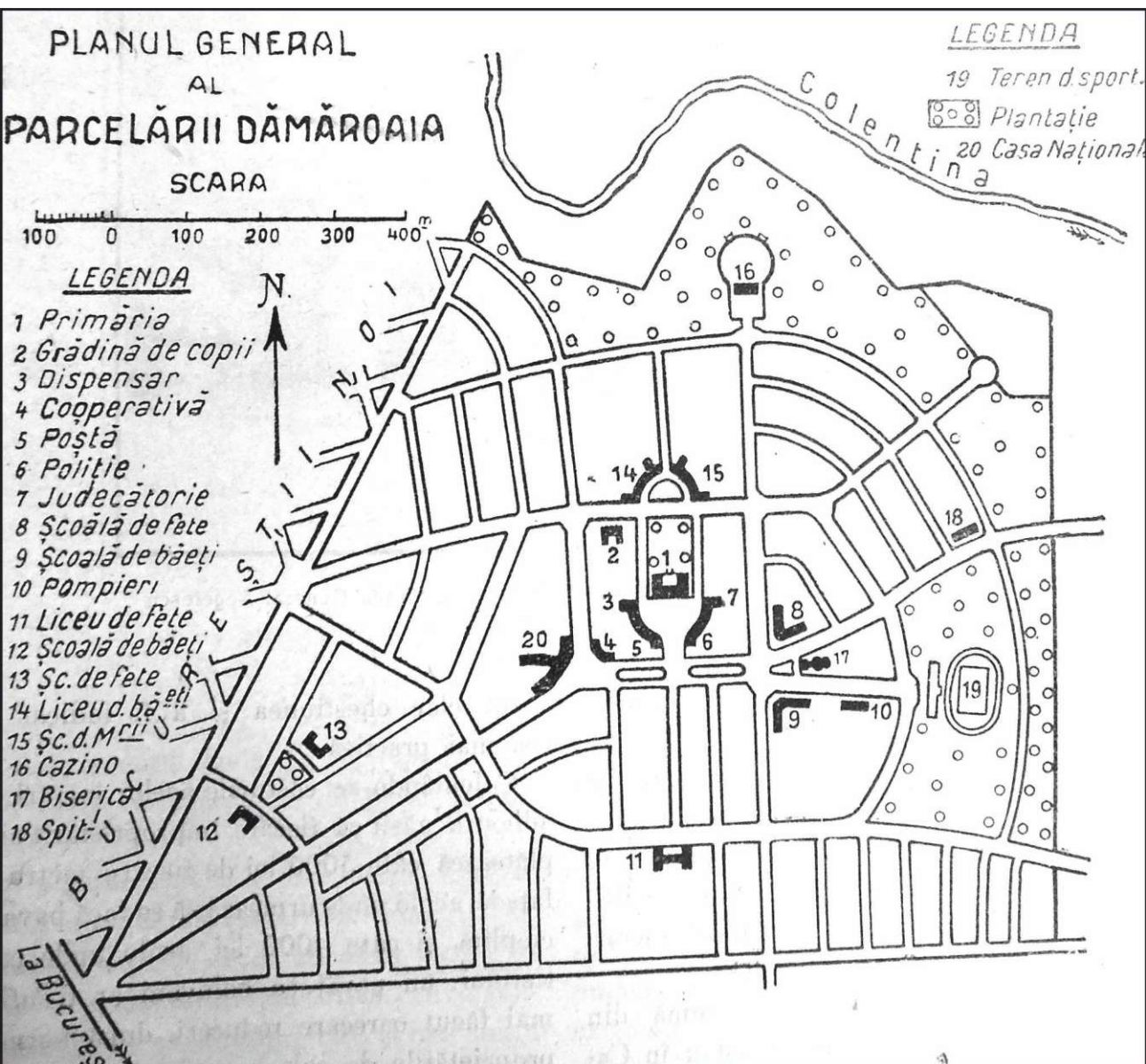
1921-1940

IMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE:
PARCELARI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRI ÎN COMUNELE SUBURBANE: PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

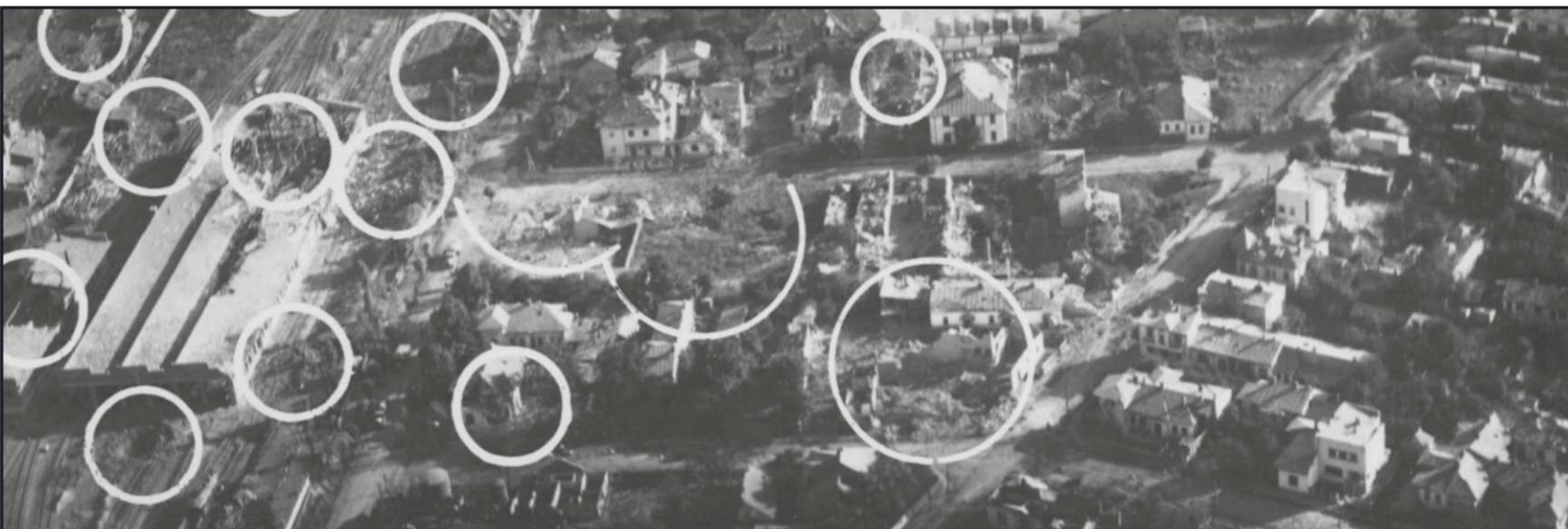
*Parcelare pe moșia Dămăroaia,
pentru demobilizați, militari și funcționari
ai Ministerului Lucrărilor Publice,
1926*

„nici marile instituții (ministere) etc. n'au acționat mai mult. Pentru funcționari, pentru demobilizați, pentru cutare sau cutare categorie socială, s'au făcut parcelări întinse care au fost speculate mai întotdeauna de cei împrăștiți. [...] La noi, prin parcelare se subînțelege adesea o simplă trasare de teren”
(Gh. Vârtosu, anii '30)

1921-1940

ÎMPROPRIETĂRIRI ÎN COMUNELE SUBURBANE: PARCELĂRI PENTRU FUNCȚIONARI ȘI DEMOBILIZAȚI

Parcelările Dămăroaia și Chiajna-Străulești în 1944

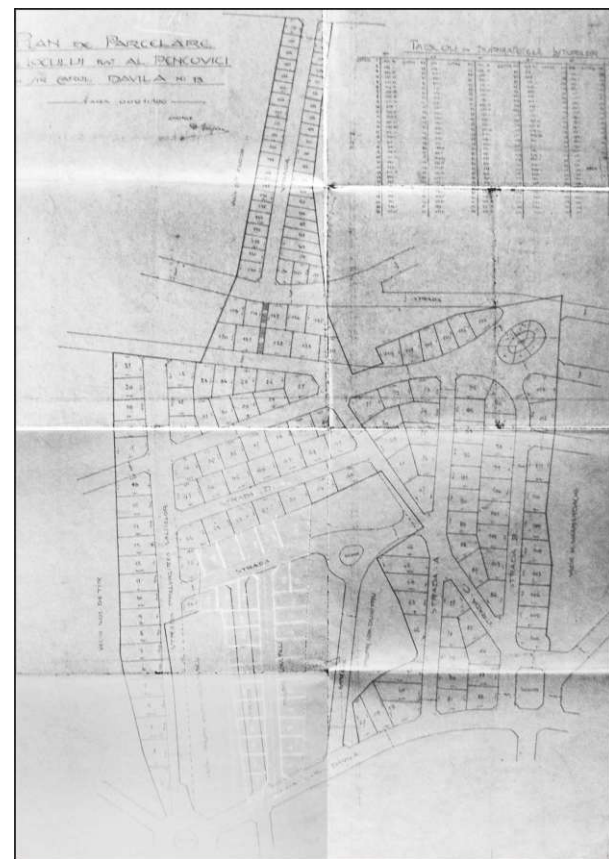
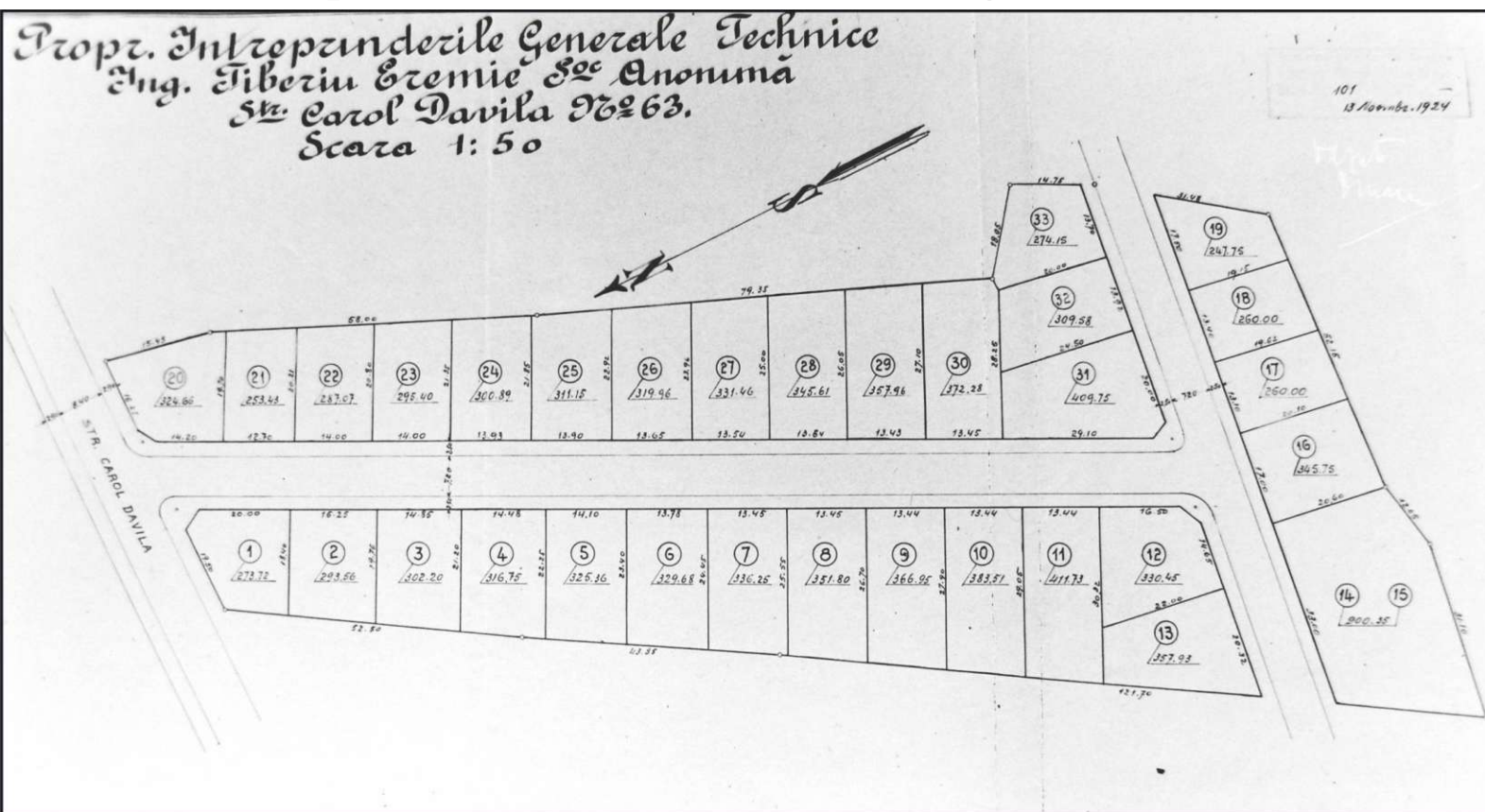

1921-1940

Investiții private / locuințe pentru angajați

Parcelarea Întreprinderilor Generale Tehnice Ing. Tiberiu Eremie, 1923

Propz. Întreprinderile Generale Tehnice
Ing. Tiberiu Eremie Șco. Anonimă
Str. Carol Davila 26263.
Scara 1: 50

Opțiune clară: susținerea micii proprietăți și a locuințelor unifamiliale; modelul orașului grădină

Terminologie: locuințe (i)eftine; locuințe populare, locuințe economice

Atenție sporită acordată demobilizaților, I.O.V.-iștilor și funcționarilor publici

Măsuri implementate de organisme cu activitate independentă, care nu conlucrează; multe dintre măsuri sunt luate fără a se cunoaște situația reală și posibilitățile administrației.

Activitate constructivă (S.C.L.I.B., Casa Construcțiilor; Casele funcționarilor) relativ redusă, însă cu implicații calitative semnificative.

Împroprietăririle (urbane și suburbane) caracterizate, deopotrivă, de reușite și eșecuri.

1940-1944

CENTRALIZAREA

*Schimbarea viziunii asupra modului în care statul trebuie să intervină, în cadrul tendinței generale de **centralizare administrativă**.*

Față de „mozaicul” de măsuri luate anterior de diverse instituții cu activitate independentă, acum se promovează

*ideea unificării tuturor acțiunilor dintr-un domeniu sub o **conducere unică***

*și **conlucrarea** tuturor organismelor implicate ale statului,*

*cu scopul de a întreprinde proiecte bazate pe **statistici** clare asupra situației existente,*

*caracterizate de o intensitate omogenă la **nivel național***

și, în același timp, adecvate necesităților locale.

*Demersul cel mai semnificativ - **politica națională a locuințelor**.*

1940-1944

POLITICA NAȚIONALĂ A LOCUINȚELOR

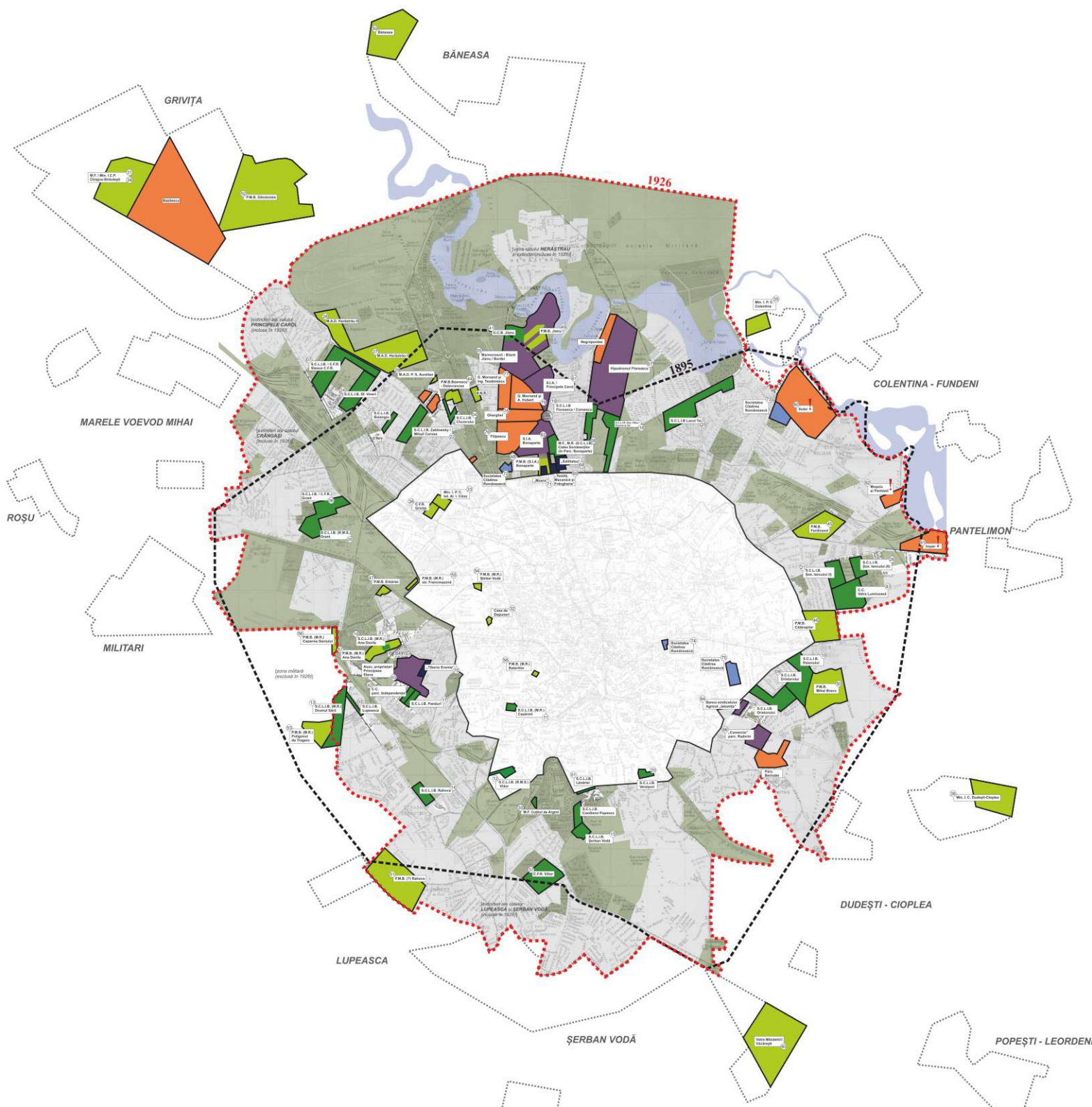
„Problema locuințelor rurale și urbane este foarte acută. Ea trebuie înțelept, succesiv și progresiv soluționată și pe plan social și pe plan igienic și practic. Statul trebuie să fie inițiatorul și trebuie să contribuim direct și mai ales indirect la soluționarea ei.

[...]

Pentru finanțare și realizare, fabrici standard, mână de lucru, capital și amortizări etc. etc., nu sunt suficiente teoriile.

Ele sunt cunoscute. Deci nu prin propuneri teoretice, ci prin propuneri practice și prin acordul prealabil, total și integral, al tuturor organelor de Stat se poate trece la realizări. În consecință Departamentele respective vor strânge conlucrarea lor teoretică și vor propune împreună măsurile ce trebuiesc luate și cadrul legal care trebuie creiat înainte de terminarea războiului, pentru ca până atunci să înceapă executarea tuturor măsurilor pregătitoare de care depinde trecerea la execuție, odată cu trecerea pe picior de pace.”

(Mareșalul Ion Antonescu, 18 februarie 1941)

LEGENDĂ:

- limita orașului / 1895 - 1926
- limita orașului / 1926p
- zona centrală a orașului / 1926p
- limita țesutului construit din comunele suburbane / 1941

- țesut rezidențial edificat înainte de 1910, terenuri libere și țesut rezidențial distrus, care nu a beneficiat de intervenții urbanistice planificate (*)
- țesut ocupat cu alte funcțiuni
- lacurile

Parcelări publice

- parcelări care au presupus activități constructive publice
- împroprietări (fără activități constructive publice)

Parcelări private

- parcelări inițiate de bănci populare și societăți înființate pe baze cooperatiste și alte societăți care nu au ca obiect de activitate construirea (**)
- parcelări inițiate de societăți private, pentru angajații proprii
- parcelări realizate de societăți de construcție private (Societatea „Clădirea Românească”)
- parcelări inițiate de persoane private
- parcelări urbane private insalubre, recunoscute ca atare în textele din perioada interbelică